

کله

خو راپېښه وکړه

د باز محمد عابد

شعرونو ټولګه

په مخ ترتیب کوونکې : سمسور مېښي

Ketabton.com

له عابد نه مې باز ډېر خوښیږي

د ټولو عابدانو په مخ کې دې دیوال وي. زه زموږ د بهیرونو او زموږ د بندارونو باز محمد عابد یادوم. خو ځلې مې ورته ویلي دي چې هلکه بازه! که نور نومونه درباندي دریدلي دي نو باز خو دې خپل نوم دی او د عابد پر ځای د غزلونو په مقطع کې باز راوړله. او بیا له تانه خو هغه ظالم باز نه جوړوو چې د زرکو او زانو او سپینو کوټرو په وینو یې منګولې سرې وي. باز په موسکا کې راته وایي چې نه، زه د عابد نوم نه بدلوم. ځکه چې دا نوم پر ما باندې "چا" ایښی دی. موږ نه پوهیږو چې هغه ښکلی څوک به څوک وي چې بازيې عابد کړی دی. باز سره له دې چې عابد پاتې شوی، بیا یې هم دا ښکلې گناه هر ځل کړې ده چې د غزل او سندرو په زرکو، زانو او کوټرو یې د خپل خیال منګولې سرې کړي دي. د عابد یا په بل عبارت زموږ د بندارونو او بهیرونو د باز دا ظلم دومره نازنین دی چې انصاف ورته په دوه لاسي سلامونه کوي. زه د باز د گرانو لوستونکو سره د باز د کتاب په باب نه غږیږم. زه ډېرې خبرې د باز په هکله لرم. باز سره له دې چې د افغانستان د څه کم دوی لسيزې غمیزې نه یې ډېر دردونه اخیستي او د ژوند شېبې یې پرې شاعرانه کړي دي. فطرتاً هم شاعر دی د باز یو ورور د روسانو د شوبلې تر زخیرونو لاندې شهید شوی دی او د بل ورور یوه پښه یې د روسانو په ماین غوڅه شوې ده. دا غمیزې او دردونه باز د خپل فطري شاعرانه طبعې په رنگ کې رنگ کړي او غلزيې کړي دي. باز دا ټولې دردونکې پېښې د تنکي زلمیتوب په تنکیو شیبو کې لیدلې او د خپل تنکي غزل پر اوږو یې را رسولې دي. کله کله د غمونو او دردونو دا بارونه دومره روانه شي چې د باز د غزلونو پر تنکي ملا نه راوړل کیږي. نو خامخا به د ده د زړه پر دمه ځای کې دمه جوړوي. په راتلونکې وخت کې به دا سندريز بارونه په ډېر هنر د غزلونو او سندرو پر اوږو داسې راوړي چې نه یې د غزلونو او سندرو ملاوې ماتې شي او نه سندريز بارونه ولویږي. باز لوړ دنگ، سور او سپین سرې نه دی، بس یو موټی لونگ دی چې د غزل د سړنې بالغې پر سینه له زنگیدو سره جوړیږي. سترګې یې د باز غوندې ښکلې دي. کله کله یې سترګې سرې سرې ردي هم پیدا کوي

چې د دې لنډۍ د رايادولو او انځورولو هندارې ښکاري:

سترگې دې سرې ردې ردې دي

ردې ردې د ښامارانو سترگې وینه

د ښارمار ذکر راغی. د مارانو او ښامارانو په لیدو به ځینې خلک بوږنېږي خو باز هغه شاعر دی چې په هر څه کې ښکلا لټوي. دی په خپل غزل کې ځای ځای د مار هغه هم د "مارې" د ښایست یادونه کوي. باز وايي چې د مار سترگې مې ډېرې خوښي دي. وايي چې د مار میناتورې شوې خرمن کې چې خدای کوم ښایست ځای کړی دی په ډېرو موزونو ښایستونو کې هم نه شته.

هوډه د مینې پراثر نه کوي

د سینې دښته کې مې ماره گرځي

لږ مې د مینې په هوډه کې واخله

روح مې په بین دې لکه ماره ترم

د روح سرود مې ورته بین غږوي

د سینې دښتې ته مې ماره راځي

د روح بین غږومه چیرته ماره لټوم

اوبو غوندې د غره لمن کې ماره لټوم

پورتنۍ له پرتمه ډکه ښکلا پرستي د باز ځانگړنه ده. "له سرو سترگو تر سرو سترگو" په شعر کې یې د ماشومتوب په خاورو او دوږو د سرو سترگو انځور کښلی. په ځوانۍ کې یې د هغو سترگو انځور کښلی چې د ژوند په هینداره کې یې د نظر له لاسه د ارمان تصویر ښویږي. باز ته د ده د غزل په سر سوگند ورکوو چې د

سرو سترگو دا ډول لوبې به پرېږدي. عابد دې د تورو او کلماتو سرکش بنامار ته د غزل شپیلۍ وغږوي او د
 بنایست لعل دې ترې راو لجه کړي. باز دې د خیال سترگې د سندرو او غزلونو پر مرغانو سرې کاندې.
 مورخه کم دوی لسيزې غمیزې او تراژیدۍ خپلې خلک یو خو د غره غونډې دروند انتظار مو د صبر پر اوږو

تر دې دمه رارسولۍ دی.
 ستا د راتلو په انتظار انتظار
 داسې ولاړیم لکه غروي غلي
 ستا د وصال روژه په خوله پاتې یم
 د یتیمانو خو اختر وي غلی

لکه مخکې چې مو وویل باز فطرتاً د شاعرانه اروا خښتن دی. دی له یوې ورځې نه بلې ته پسې غزلیز کیږي. له
 هغې ورځې را په دې خوا چې زموږ د ادبي بندارونو او افغان ادبي بهیر غونډې پیل شوې د باز غزل د خپو د
 بنایستونو گلکڅونو ته منگولې وغځولې. حالات لولپه دي خو دا چې باز د وطن گلورین او غزلیز پسرلي ”
 استاد محمد صدیق پسرلي “ د هنر تر سیوري لاندې راروان دی، نو دې لولپه حالاتو ته هم د غزل د بنایست
 و سله نه ږدي.

سیوری مې په سر د پسرلي گرځي
 شکر د وږمو د بهیر غږی یم
 د باز غزل لکه د گلاب پانه، لکه د پرځې دانه هم ښکلی دی او هم روڼ او بې تکلفه.
 په رخسار یې لکه پرځه نه خایېږم
 دا رنگینه حادثه مې لکه لمر خوري

باز د یوې شاعرې او مضطربې اروا څښتن دی. ځان لا زړی ورته ښکاري، د شین کیدو او غوریدو هیله لري. سره له دې چې د غزل غوتی یې په غوریدو دي، خو ویریرې چې ښکلي به مې وغورځوي:

مه مې غورځوه د غورځیدو نه يم
 و مې کوره شین به شمه زړی يم
 مینه غواړم، زړه غواړم له ښکلیو نه
 سوال یمه لا هغسې نیـمگړی يم

د باز په شخصیت کې مینه، ښکلا پرستي، عاطفه او صمیمیت ټول راټول دي. او دا ټول هغه څه دي چې د شعر روح او وجود ترې جوړیږي. باز د ماشومتوب خاطرې او د ژوند ځینې پېښې لري چې موږ په بار بار اوریدلي دي او بیا یې هم په ادريدو نه مریږو. د ماشومتوب یوه عاطفي کیسه یې ددې له پاره دلته را اخلم چې د ده په شاعرانه شخصیت او دده په اوسنیو او راتلونکو شعرونو کې به یې عاطفي اغیز خامخا وي:

”باز ماشوم و. د نورو ماشومانو غوندې د گوډي پران لوبه خوښه وه. خپل گوډي پران ته یې د دې له پاره ښښه یې تار اچولی و چې له گوډي پرانونو سره د جنگ په وخت کې یې تار پرې نه شي. گوډي پران یې هوا ته جگ کړی و. گوډي پران د وږي شاهین په شان حملې کولې، په چل چل یې ښښه یې تار را کش کاوه. د گوډي پران ښښه یې تار یې د بل ماشوم د گوډي پران پر ځای په آسمان کې د یوې الوتونکې توتکۍ له تنکۍ مری نه راتاو شو. د تار د کشولو سره سم بې سره توتکۍ لاندې راپریوته او د باز په پښو کې ولویده. باز د توتکیو په باب ډېرې کیسې اوریدلې وې، چې دا فقیره مرغۍ ده. د دې مرگ لویه گناه ده. د باز په سترگو کې اوښکې راغلې. د ښښه یې تار غوته یې له لاسه ولویده او گوډي پران لکه د وزر ماتي مرغه ورو ورو رالویده او اخر په یوه ونه کې بند شو. باز توتکۍ په کوچنیو لاسونو کې راواخیسته. نور ملگري ماشومان یې هم دهغې په ویر کې له ځانه سره ملگري کړل. د باز په سترگو کې اوښکې پندې وې او نورو ملگرو د ده په سترگو کې غمگینې او وارخطا سترگې گنډلې وې. باز توتکۍ په کفن کې پته کړه. کوچنوتی قبر یې ورته جوړ کړ او ماښام کې یې حلوا پسې وایسته.“

دا عاطفه او داسې نورې ډېرې عاطفې د باز په روح کې روانې دي. زه خو فکر کوم چې دا عاطفې او دا تراژیدي، د باز په غزل او شعر کې لا پوره پخې شوي نه دي. دی به په غزل او شعر کې هغه وخت قیامت کوي چې دا عاطفې، مینې او تراژیدي، پوځوالي ته ورسوي او خامې ترې پاتې نه شي.

د پسرلي په وخت کې له کلیو نه غرونو او شنو ورشوگانو ته کډې لیرې دي، نو کله چې د بانډو میلی ته نیژدې شي، پیغلوتې نجونې له قافلې نه د هوسیو په خیر په ترپکو ترپکو مخکې شي. په ترپ کې میلی ته ځانونه ورسوي. د بانډو جونگرې او خپرونه جارو کړي. اورونه بل کړي او له چینو نه اوبه راوړي. همداسې د باز د شعر قافله ورو ورو روانه ده. د خیال پیغلوتې نجونې یې په غزلیزو گامونو د خپل شعر له قافلې نه وړاندې روانې دي چې د بنکلا په ورشو او میله کې ورته دمه ځای وگوري.

د شیبو شاعرانه کول د شعار دنده ده. باز باید د بنایست او آرمان توتکی د شعر په دم راژوندی کړي. د باز د غزل مسرې باید د هغې شوبلې د زنجیرونو انځوروي چې زموږ شیبې او آرمانونه یې شهیدان کړي دي.

د شهیدو گلغوتیو جنازې وي

زموږ کلي ته یې غیر کې باغوان راوړي

د باز په غزل کې ساده گي او رواني ده. ساده گي په دې مانا نه چې گنې شعريت په کې نه شته. زما مطلب دا دی چې بې ځایه او بې مفهومه ابهام، له بنکلا نه لیرې پیچلتیا او تصنع په کې نه شته. د بې مفهومه ابهام هغه پیچومی نه لري چې د لوستونکو او اوریدونکو د ذوق پښې په کې تنها کې شي. ډېرې غزلې یې په لنډه او روان بحر کې دي. د غزلونو مسرې یې هم ډېر ځله له پنځو بیتونو اخوا نه اوړي. د شاعرانه طبعې الوت یې د هغه نه سترې کیدونکي مرغه غوندي نه دی چې تر ډېره په آسمان کې وگرځي او گرځي. بس د باز د شاعرانه طبعې الوت د زرکې غوندي لنډ دی او یا کله کله د باز د غوتې په خیر تیز او لنډ دی چې په لنډه فاصله کې په یوه غوته بنکار کوي.

د باز په غزلونو کې د غمیو په خیر تراشلي او ځلیدونکي مسرې ډېرې پیدا کولی شو. که په ډېرو غزلونو کې یې بنکلي او د لوړ شعريت لرونکې مسرې نه وي هم خو له شعريت او شاعرانه مفهوم نه به ډېرې راپریوتې هم

نه وي. باز خپل نوي ويل شوي شعرونه موږ ته تل په ويره ويره اوروې. غزلونه يې ډېر ځله زموږ د ځوانو شاعرانو، ليکوالو او کره کتونکو ملگرو هر يو نورالحيب نثار، مصطفى سالک او حنيف خليل د ډېر غوڅ خو بنکلي نقد (کره کتنې) د ځلوونکو او تراشونکو تيشو له تيرو څوکو تير يږي. ځکه خو د باز په شعرونو کې کمزوري شعرونه لږ موندل کيږي. د باز غزل زموږ د بهيرونو او بنډارونو نور ملگري هم اوري او لولي، خو هغوی لږه گوزاره ورسره کوي او کله کله يې پر کمزورو مسرو هم سترگې پټوي.

د باز په غزلونو کې يو بل ټکي ته هم اشاره بايد وشي چې هغه د سندريز وزن درلودل دي. د دې ډول وزن ځوند په موسيقۍ کې يو په دوه کيدای شي.

څه بڼه و چې جانان په تصور کې راته ويلې
 راځه کينه دمه شه زوروره چيرته ځي؟
 د شرد سوداگرو قافلې بازار ته راغلې
 لږ وار وکړه د امن پيغمبره چيرته ځي؟

د باز له شعر نه زيات شعريت ده په ناسته او د ژوند سره په شاعرانه برخورد کې دی. باز لا د خپل زړه کولپ د شعر او غزل په کيلي نه و خلاص کړی چې صوفيانه او رندانه شعرونه به يې لوستل. د خانقاه په تاخ کې به يې ډيوې بلولې، اوږدې شپې به يې په الله هو روڼولې او د خپل پير په صوفيانه کړي کې له ټولو مريدانو کشر مريد و. په غزليز باگرام کې د افغانستان د اواره او مهاجرو شاعرانو ځينې شوزنده او له درده ډک شعرونه به يې د سپيدې، خپلواکۍ او ځينو نورو خپرونو کې لوستل او د ده پر شاعرانه روح يې سندريزه زلزله وروسته. د استاد پسرلي د زرکې ترانو يې روح د سترې زرکې په څير د وطن په سردرد کې وگرځاوه. د استاد شپون د مور ویرني شهکار شعر په وار وار وژړاوه.

”ميلون شپږ شلې نه دي چې په گوتو دې شميرلی“

د مور د ويرنې دې نيم بيتي د ده د ياد او احساس پر دښته د وطن يو نيم ميلون شهيدان د ع=غاثولو په شان راوتو کول. ده په دې غاټولو کې د خپل شهيد ورور انځور لټاوه چې پر سترگو به يې د اوبنکو مهر ولگيده او د يوې سلگۍ سره به ترينه ټول لکه په غشو لگيدلي کبلي وټنستيدل. "بس د لمدو خټو لږې اوبه دارو وي"

د شعر د بنا پيری، د جادو د شين بنکي طوطي له منبو کې يې کيلي راواخيسته او د خپل زړه کولپ يې پرې خلاص کړ. د نقشبنديه پير په ځای يې د شعر له پيره نه لاس نيوی وکړ:

تعبير يې د سندرو د مغان له پيره غواړم

بيگاه راته په خوب کې پرښته وه چې راتله

د خانقاه پر ځای يې په خپل زړه کې د شعر ډيوې ولگولې:

دا چې زه يې سره کمبه کړم، آتشي جمال د چا و؟

ابدي فراق يې راکړ، د يو شپې وصال د چا و؟

زما خټې تمنا د ميخانې د جام لرله

خو کوزه يې د جومات کړم، په لمسون کلال د چا و؟

د خستۍ په بنار يه کې د نيستۍ سودا وه گرانه

د عابد خودي په تن وه، وايه نور مجال د چا و؟

د باز په غزليزه شاعری، باندي "د نکريزو پانه" نوم ايښودل شوی دی. د نکريزو پانه په خپل ظاهري شين والي کې د بنايست باطني سره هم لري. د نکريزو پانه شاعرانه ذوق ته عجيبې ښکلاوې وريادوي. د ناوې سره لاسونه، د اختر ورځ او يا پر نکريزو ټکور شوي لاسونه. د نکريزو پانه دا ټولې ښکلاوې په خپلباطن کې لري. خو دا باطني ښکلاوې هغه وخت ظاهروي چې د نکريزو پانه په درغني میده کاندې. د باز د غزلونو ډېر غزلتوري د نکريزو د پانو په څير د حالاتو او کيفياتو په درغني میده شوي او د هنر د ناوې لاسونه پرې سره شوي دي.

شعرونو ټولګه

جانانه کله خو راپېښه وکړه

باز محمد عابد

د باز د شاعرۍ د بنياد خښته د کابل له درد او د باگرام د تغزل له رنگ نه جوړه شوې ده. خدای (ج) دې باز ته
ډېر عمر ورکړي چې د غزلپرستو او شعرپرستو له پاره د سندرو غزلیزه او ښکلې مانۍ ودانه کړي.

چې مې شعور ته راشي شعر را کوي

په لاشعور کې پرېښته ساتمه

په مخه مو ژیري گلونه

کاروان، پېښور، ناصر باغ نوی کمپ

۱۳۷۵/۹/۲۶

۱۶/۱۲/۱۹۹۶

منګی

قدر يې زيات شو چې ستي شو په شرر منګی
خکه يې پيغلي جينګی اوس وړي په سر منګی

له پښو نه سره پورې واخلي خوشبويي د جونو
کلاله څرنگ دې جوړ کړی په هنر منګی

غوږ يې د زړه درزا ته ايښی وي په ترخ کې د يار
له پتو زړونو باخبر وي بې خبر منګی

په ډکيدو کې چې خت حت په خندا و خند يې
مظاهره کړي د وصال په مازيګر منګی

مور ته به څه بهانه کوي ته لا وړه يې گلې
چې د اشنا سره دې مات کړ په گودر منګی

عابده کاش چې ته کلال وای جوړول دې منګي
له خپلې ختې نه دې جوړ وای د دلبر منګی

غزل

هوش مې د مینې په لمسـون د لیونو پسې ځي
تږی نظر مې ستا د چم کـږو کوڅو پسې ځي

زه خودا ستا د غمه شپه او ورځ لوگی لوگی یم
دا خلک نه پوهیږي هسې سپیلنو پسې ځي

دا دې کوم راز دی د وصال و فراق نه پوهیږم
گله چې پرڅه ستا له مخ نه پلوشو پسې ځي

راته نسیم په غـوږ کې وی چې پرې غزل ولیکه
د یار خو شـبو دې راسره غږد پردو پسې ځي

شور گډ شو خلکو وی چې حسن په بازار خرڅیږي
یوسف د مصر د یعقوب د اخیستو پسې ځي

دا قافله د ژوند عابده مخ په وړاندې درومي
خـومره چې تللي دي راغلي به په تلو پسې ځي

غزل

چې له ليمونه مې نظر پريوزي
د ښکلو قدر مې په سر پريوزي

ارمان مې داسې نيمه خوا پاتې شي
لکه چې بې ديدنه لمر پريوزي
ستا د وصال د يوې شېبې په بدل
داغ مې د هجر په ځيگر پريوزي
د انتظار په لاسو لاسو د ښتو
تور مې اوبه شي له بصر پريوزي
ته چې د کاني زړه سينه کې لري
زما د آه به څه اثر پريوزي
اوس په هجران کې د وصال يادونه
لکه مرهم چې په پرهر پريوزي
هسې پنا شوې د عابد له سترگو
لکه چې ستوری د سحر پريوزي

غزل

چڻي تصور مڻي د صـنم ورائيـڙي
جوڙ سلسله د هر ستم ورائيـڙي

په دغه برڪلي ڪي ڇنگه شور دي
ملگرو بيا د چا حرم ورائيـڙي

خداي خبر بيا دي په زړه څه تيريـڙي
چڻي ستا ڪوڅه ڪي مڻي قدم ورائيـڙي

عابده داسي ڀنڀاريه ڪي اوسي
وران خولا څه چڻي په ڪي سم ورائيـڙي

غزل

د غیرت او تنگ جذبه لاد پښتون شته
خو یې تن کې لایوه قطره د خون شته

که ماضي په زنده گۍ چرې سرې کړي
امیدونه مستقبل ته د ژوندون شته

د ظلمت تیاری که شته دی لا خو شپه ده
پسې وار هم د روښانه سبا وون شته

که فلک راباندې خپلې چارې وکړې
راته زیری د زماد او پښتون شته

که د وخت خپېرو مور سره جلا کړو
دې ټوټې ټوټې ولس ته پیوستون شته

که منزل خومره مشکل وي پروا نه شته
حوصله لاد عابد سره د یون شته

غزل

د فاصلو لورې د مینې له نظر تیریري
احساس مې و بوږني سلگۍ شي له بصر تیریري

د لاشعور نه یې شعور ته کډه کړې ده نن
جانان زما د سینې د بنت کې په سفر تیریري

تکل مې کړی دی چې لارې د گودر بنکلووم
ډېرې پیغلوتې په دې لار هر مازيگر تیریري

د زړه جونگړه وړانوي په یو نظر د جمال
زما قاتل زما په سیمه بې خطر تیریري

د سباوون زیري د لمر باڼه موسکي موسکي کړي
د سپیدې خرک چې د افق په سم او غر تیریري

غزل

دا چې زه يې سره لمبه کړم، آتشي جمال د چا و؟
ابدي فراق يې راکړ، د يوې شپې وصال د چا و؟

زنګيدمه، تاويدمه د پريشانه زلفوتال کې
اوس چې خاورو کې لغړېږم، ها رنگينه خيال د چا و؟

زما خټې تمنا د ميکدي د جام لړله
خو کوزه يې د جومات کړم، په لمسون کلال د چا و؟

د هستۍ په بناړيه کې دنیستی سودا وه گرانه
د عابد خودي په تن وه وايه نور مجال د چا و؟

غزل

پرخه د سحر چې د ازغو په څوکو وزانگي
اوبسکې مې ډيوې شي د بنو په څوکو وزانگي

دا د زړه کنډول به ورته ډک له ارمانونو وړم
يار ته چې د عشق د منارو په څوکو وزانگي

ډک د تخيل د رنگينيو فطرتي غزل
پرېږده چې جانان ته د بارخو په څوکو وزانگي

طمعه د عابد لا په زرگي کې هسې طمعه شي
لمر چې د غروب د تورو غرو په څوکو وزانگي.

غزل

زما قدم چې د وصال تر کوره ونه رسي
د يار ښکلا دې د کمال تر کوره ونه رسي

چې پرې زما د اميدونو ستوري ونه بریښي
د رخسار خط دې د هلال تر کوره ونه رسي

چې بورښدلي احساسات مې نيمه خوا پاتې کړي
ستا مرتبه دې د جلال تر کوره ونه رسي

چې دې منگۍ ما سره لوبو کې مات شوی نه وي
ستا سوال زاري دې د کلال تر کوره ونه رسي

ملگرو ښې کې به گلونه د غزل وکړي
د عابد خيال که د زوال تر کوره ونه رسي

غزل

جلوې وې ستا د حسن طبيعت يې بسورڼا وه
ارمان چې زما سترگو د ليدو توان نه لاره

جذبېد مينوشی لا خوره نه وه په مخفل کې
ساقی چې به هر کس په سترگو سترگو کې خاره

ستا غم ته يې د زړه کور کې خای ورکړلو دلبره
پښتون و زما عشق د پښتنو پت يې پاله

((هر خو که د هجران ځينې وصال زرغونه کيږي
دهقان د ازل کاش چې دغه تخم نه کاره)) *

ما وی گنې عابد يې روان کړی دی توبې ته
زاهد په خلوتگاه کې په جامونو و نمانځه

* د حافظ شیرازی د یوه بیت ژباړه

غزل

((د شفق په حنا سره کړل د فطرت ناوې لاسونه)) *
بیا ساقی ورته تیار کړل د کوشرو ډک جامونه

طلایی وړانگې خورې شوې د اسمان په کنارو کې
طبیعت دی بورنیدلی د مستی وایي رازونه

د ماضي په تورو لارو د روښان سفر منزل دی
مستقبل د حال په ژبه د خوښۍ کړي اوازونه

تخیل چې افاقي شي انسان ووځي لسه هستۍ نه
د نیستی هسې مقام کې یې حاصل شي مقامونه

دی قدرت په کائیناتو مهربان دومره عابده
د سپرلي تازه هوا ده پرې تازه شول دماغونه

* پورتنی نیم بیت د حمزه بابا (ح) دی

غزل

زما عشق او ستا ارمان غاړه غړۍ
لکه وي چې ټول جهان غاړه غړۍ

احساسات مې په حالاتو ژړا کاندې
اوبښکې، وینې او چشمان غاړه غړۍ

دا هم وخت دی چې پر ما باندې تیریرې
زما ژوند او ستا هجران غاړه غړۍ

هغه هم راته یادیرې د زړه سره
چې به سیل ته وو روان غاړه غړۍ

دې ته هم مې د امید سترگې په لار دي
بیا عابد شي او جانان غاړه غړۍ

غزل

په تصور چې مې دلبر خورشې
لکه یلدا کې چې سحر خورشې

چې په ښکلوکو مې نظر خورشې
خاطر مې ستا د زړه پر سر خورشې

پالي زمونږه پال چپه لیدلی
خیر یادوو خوراته شر خورشې

باگرامه * ستا په سندر یزه سیمه
سروش د شعر راشي اثر خورشې

دیدار دې هسې پر عابد ولگي
لکه پر ستورو چې قمر خورشې

باگرام د پېښور زوړ نوم دی

غزل

خخوب د مینې مې هر دم د زړه لسه بام پریوځي
لکه چې څاڅکی څاڅکی می له سوري جام پریوځي

د محبت د ازموینې دې دستور ته گوره
چې درنې هیلې مې ستا پښو ته له ناکام پریوځي

تیارې خوښې دي درنا ترینه امید کیدای شي
پر سپین رخسار چې تاوې زلفې لکه لام پریوځي

داسې محفل کې به مینا په گډیدو نه راځي؟!
چې د ساقی د سترگو ست په خاص و عام پریوځي

تقسیم د میوو دی چې کیږي د آدم په بچو
په داسې حال کې هم عابد د چاله پام پریوځي

غزل

ستړې ستړې ريز مريز يم، د ژوندون په گرانه لاره
لکه غروي چاته شوی، د جنون په گرانه لاره

د وجود په ملکیت مې، د خونريز لښکر قبضه ده
هر احساس زخمي زخمي دی، د بدلون په گرانه لاره

دا منزل مو ناتمام دی، دغه هیلې سرابي دي
د نایاب سفر په لوري، د گردون په گرانه لاره

قافله د پښتنو ده، د دې دور بې سالا لاره
يو جرس د نهیلو شي، تل د یون په گرانه لاره

يو اقرار دی بس عابد، چې پښتو سره مو کړی
که مشکل وي هم یې پالو، د پښتون په گرانه لاره

غزل

گلونه وشینده پسر لیه لراو بر په سیمه
غوټی غوټی په غوریدو شه د دلبر په سیمه

د نظرونو په تارونو التفات د مینې
ټوله فضا شي سندريزه د نظر په سیمه

راځه چې نن د رقيب مخکې یوله بله زار شو
خور چې زما او ستا د مینې شي خبر په سیمه

یوه حیا داره پښتنه وه بې اسرې ملگرو
وه غریو نیولی چې راتلله د خیبر په سیمه

غزل

لا د عدم په غيږ کې پروت وم چې شرر دې راکړ
کالبوت د مینې ته اشنا د روح وزر دې راکړ

زما معصومې ارزو سترگې لا پرانیستې نه وې
لامې کتلي درته نه و چې نظر دې راکړ

ما د ساحل په لویه لاره کې ستالار څارله
د ژوند بیړۍ دې راته کړه سمندر دې راکړ

د زړه پر باغ مې میلمنه شوې د جمال پرنبتې
د عشق کعبه دې راته وښوده ثمر دې راکړ

لا د السته په سجدو ومه د نور کعبې ته
لامې سر نه و پورته کړی چې خبر دې راکړ

د تخیل په رنگینو کې مې غزل غزل شوې
احساس د شعر دې راته کړ لو هنر دې راکړ

غزل

ستا نه لوگي ستا له نظره لوگي
لڪه چي پرخه شي له لمره لوگي

نن خودا تنده ماتومه ساقبي
توبه مي شه ستا له ساغره لوگي

د جانان غم په بنادي نه ورڪوم
دي عاشورا نه شه اختره لوگي

د كوم شپونكي ڪوڊلي اور اخيستي؟
هلته چي وختو له غره لوگي

په ڪي حمزه غوندي هستي اوسيده
عابده خان ڪره له خيبره لوگي

غزل

گله چې ستا پر مخ رابنکون خور شي بنکلا خوره شي
زما د زړه د هر ارمان په تن کې ساه خوره شي

چې د خپل ذات په آيينه کې خپل تصوير وگورم
احساس مې و بوړني پر ذهن مې رڼا خوره شي

ذري ذري پلوشې مستې مستې وځليږي
چې د سحر په افق سترگه د سبا خوره شي

د تصور فضا مې ټوله سندريزه بنکاري
چې د جانان پر سرکو شونډو مې موسکا خوره شي

په يو نظر کتو يې هسې بې هوشي خوره کړه
لکه جلوه د کوه طور چې په موسی خوره شي

غزل

ستا چې ليمو کې نظر غلی بنکاري
ماته زما د مينې خلی بنکاري

قدم قدم يې بنکلومه خاورې
پردغې لارمې جانان تللی بنکاري

زه د ساده حسن ساده مئسین یم
ساده چې وگوري لاسکلی بنکاري

يوه شيبه چې په کې نه وي جانان
خاورې ايرې مې د زړه کلی بنکاري

چې کومې لارې د جانان لارې دي
عابد پر هغې لارې پلي بنکاري

غزل

ستا انتظار خوند کوي
تنده خمار خوند کوي

مینه کې رقیب منم
گل سره خار خوند کوي

تل په اضطراب کې وي
زړه ناکرار خوند کوي

وي چې منصورې جذبې
ژوند خو په دار خوند کوي

ستاله التفات نه زار
گوره نگار خوند کوي

تا وې ژوند به وبایلې
ما وې قیماړ خوند کوي

غزل

پر تخيل چې مې انځور نه شي
ها دې زما د سترگو تور نه شي

چې تقدس په ليمو پور نه شي
مئينه مينه خو په زور نه شي

چې مې منزل ستا تر منزله رسي
زما قدم دې په بل لور نه شي

د زړه پروران کابل مې څه له راځي
په کنډوالو کې آرام نور نه شي

چيرته چې زړونو کې الفت اوسيري
هلته کې ژوند په شر و شور نه شي

عابده څه چې ترينه کډه وکړو
په دې وطن کې کلي کور نه شي

غزل

ستا التفات مڃي ڪري نظر په ڄمڪه
بانه مڃي لڳي د ڄيگر په ڄمڪه

چي مڃي سبا آرمان په دار ڄمڪه
هرگز دي رانه شي سحر په ڄمڪه

اوبنڪو ثمر به ترينه شه واخلمه
تاسي خو ڪري د غم ڪري په ڄمڪه

روح به مڃي خوري سره مينه لري
چي راته خوب راجي اڪثر په ڄمڪه

* ترهندو ستانه بي شغلي خوري دي
داسي رويان و لڪه لمر په ڄمڪه

هغه چي تل يي تخيل سروش و
اوس اوس اوده شو د خيبر په ڄمڪه
* حمزه بابا يادو

غزل

جانان مې داسې په ځيگرو وي غلی
لکه ليمو کې چې نظر وي غلی

ستا د راتلو په انتظار انتظار
داسې ولاړ يم لکه غرو وي غلی

خود به منگی دا ستا په سر ماتوي
چې لیونی دې په گورد وي غلی

ستا د وصال روژه په خوله پاتې شوم
د یتیمانو خو اخترو وي غلی

زما په غم داسې جانان وي غلی
لکه د بر په غم چې لرو وي غلی

غزل

ته خو به لاړ شې ستا تصوير مې له نظر نه ځي
جانانه ستا ياد مې د څړيکو له پرهره نه ځي

ما مې د زړه په شش محل د بنکلي نوم ليکلی
په هر ساه کې ځي راځي خو له ځيگره نه ځي

د گل په غيږه کې اوسېږي خو آرام نه لري
د پرځي مينه ازلي ده چې له لمره نه ځي

موره د خپل آرمان په څلي باندي ډېر وژړل
خو دا ناسازې لاد وخت له ستمگره نه ځي

اوس نه بنگرې ماتيرې، نه د پيغلو جونو منگي
اوس هغه شور زموږ د کلي له گودره نه ځي

غزل

ستا له نظره چې نظر اخلم
لکه سپوږمۍ رڼا له لمر اخلم

د دیدن خوند په مازیگر اخلم
د هجر داغ دې په ځیگر اخلم

مست لیونی دې په کوڅه در غلم
ستا د در کاني به په سر اخلم

لکه فرهاد ستا په شیرینه مینه
په اجاره دې آشنا غر اخلم

د سبا وون د سپیڅده دم سر سم
د دوران غم په هر سحر اخلم

د غزل توري دې د مخ خالونه
جانانه زه ترینه اثر اخلم

غزل

جانانه ستا له مخه نور وریږي
که تجلی د کوه طور وریږي

د زړه پر للمه مې د وصل باران
څه په مستی څه په سرور وریږي

د تاک په ونه یې ستا نوم لیکلی
چې د لیمونه دې انگور وریږي

دار به د خپلې غاړې هار جوړوم
پر ما اسرار لکه منصور وریږي

غزل

د لمر ډولۍ کې د رڼا ناوې په وینو سره ده
د بې وسی نه تورې لږې د ما بڼام بڼکلوم

د ژوند په هر پړاو مې خو ځلې تندي مات شوی
د خپل آرمان د قتل جرم له ناکام بڼکلوم

زما د څنگ ملګري نور زما وجود نه مني
لکه سقراط په افتخار د زهرو جام بڼکلوم

زما په برخه آزادي لویه گناه ده منم
لکه د زر کې د بڼکاري خور شوی دام بڼکلوم

د پښتونخوا د غرو سرونه مې په وینو سره دي
زه هم قاتل یم او مقتول یمه الزام بڼکلوم

غزل

غزل غزل شه چې دې وليکم غزل جانان
د ښکلا غوتې دې راسپرم ول په ول جانان

لکه په وريڅو کې سپوږمۍ چې پتپتانی کوي
داسې له مانه پتوي مخ په وربل جانان

زه به د مینې دې معصوم آرمان ته څه ووايم
چې رانه غواړي په یوه لحظه خو ځل جانان

زه د خزان او د بهار څه منتبار خونه يم
ما مې په زړه داسې کرلی لکه گل جانان

د ښکلیو خوی د غلچکو دی پام کوی ملگرو
داسې یې زړه له عابد وړی لکه غل جانان

غزل

د زړه هینداره مې هغه ماتوي
د ځان تصویر څه په مـزه ماتوي

داسې سپرلي سره یو ځای مه راځه
چې مې ډېر عمر تـوبه ماتوي

د دیدن تندې دومره واخیستمه
چې مې په شین سهار روژه ماتوي

د بنکلیو یاد د غلچکیو په څیر
په سپینه ورځ د زړه جندره ماتوي

کاروان د ژوند په سترې سترې و لارو
په کوم حسین پـراو دمه ماتوي؟

مستان یې څښي د مستی زور ښيي
د شیخ په سر تشه کوزه ماتوي

غزل

چې مې جانان د زړه له تله وتی
بس تغزل مې له غزله وتی

د ژوند منزل ته بلا لار پرته ده
د روح کاروان مې له مزله وتی

په کومه لاره به دې لاره څارم؟
اوس چې قدم مې ستا له پله وتی

د گل رخسار د رنګینو پسې
د زړه بلبل مې له گوگله وتی

ستوری د بخت یې پر آسمان ځلیري
چې روغ تندي ستا له درشله وتی

غزل

ډېرې ارزوگانې مې په خوږ زړه کې نیمگړې شوې
خوانې حوصلې مې د امید په لار کې سترې شوې

تا چې سوداگر د مرگ په پوله د ژوند کيښودل
پوه شومه با داره چې اوبه دې راته خپرې شوې

نشته د پاکۍ یوه ذره ستا په ناپاک وجود
ستا فلیتي چارې اهریمنه پورورې شوې

مورد سبا وون زيرې ته ټول وجود غوږونه وو
غیر کې د سحر مو په نصیب د ما بنام لېرې شوې

ستا د محلونو نه کوم تپ مـوږ ته راغلی دی
ستا له لاسه وړانې چې د خوار ولس جونگړې شوې

غزل

يوه سلگۍ مې له اجل نه ستنه کړې په زور
سترگې مې برنډې پاتې شوې د جانان په تمه

د زړه پر للمه مې د گلو لښته وکړله
لاس په دعا لکه دهقان يم د باران په تمه

د زړه کوترې مې اولوت کړې د عرش په لورې
شيبه شيبه مې انتظار ده د يزدان په تمه

د نهيلو د جرس کړنگ شي د منزل په طرف
کاروان مې لوت شي لويه لار کې د څاروان په تمه

غزل

زنده گي مې ښکلي ډېره په هنر خوري
ليونې يې د درکاني زما سر خوري

په رخسار يې لکه پرڅه نه ځايېږم
دا رنگينه حادته مې لکه لمر خوري

دا معصوم آرمان مې څنگه ليونې شو
د وصال په شپه غمونه د سحر خوري

څه وجود مې د وطن غمونو وخور
څه چې پاتې دی هغه رانه دلبر خوري

غزل

د حسن زور دې لا په سترگو کې دی
بنکلی انځور دې لا په سترگو کې دی

راته کوي چې د مستان و کیسې
کوم شرابخور دې لا په سترگو کې دی

اوس خوزه هومره بې ادبه نه يم
گله! پیغور دې لا په سترگو کې دی

څنگه به نن د بوسې سوال وکړمه
پرونی پور دې لا په سترگو کې دی

د دیدن تنده مې نن نه ماتوي
ساغر نسکور دې لا په سترگو کې دی

غزل

سکني ما بنام يم مازيگر خو نه يم
د پيغلو جونو مست گودر خو نه يم

چې بې له تا مې سترگې نه غړيږي
ستا په ککيو کې نظر خو نه يم

چې د جانان په بام دوره دوره شي
زه د کوټرو څه لښکر خو نه يم

بې ارادې مې چې بانه رپيږي
د چا په لاره کې سفر خو نه يم

څه له توتکې او تاويزونه کوي
زه د پيريانو څه اثر خو نه يم

غزل

لکه د درد مې په پرهر کې ويښ شه
د مينې خوب شه په نظر کې ويښ شه

چې د رڼا د قافلې جرس شـي
د سپيده دم په خير سحر کې ويښ شه

لکه شپونکې د ژوند شپيلۍ غـروي
داسې په نيمه شپه په غر کې ويښ شه

د گلر خانو چې نظر ماتوي
د سپيلني په خير شرر کې ويښ شه

چې د عمل په ډگر وځليږي
پښتون زلمی شه په سنگر کې ويښ شه

غزل

زړه مڀ ستا ياد ڪڀ دم په دم ٻنويڙي
پروچه ڄمڪه مڀ قدم ٻنويڙي

د رقيب نوم مڀ چڀ غزل ڪڀ راشي
خدا ڀيرو له گوتو مڀ قلم ٻنويڙي

نور به ڪچڪول ورڃني نه جوڙوم
چڀ مڀ له لپو نه ڪرم ٻنويڙي

ٻنابي د درد به حوصله نه لري
چڀ له زخمنو مڀ مرهم ٻنويڙي

غزل

ستا په نظر د نظر تار تر پرمه
خومره اسان په هو الار تر پرمه

لږ مې د مینې په هوده کې واخله
روح مې په بین دې لکه مار تر پرمه

نه دې راځي خو د راتلو په تمه
غوټي په زړه د انتظار تر پرمه

که مې مراد په زیارتو شي پوره
زه به د شمال په هر مینار تر پرمه

له زخمي او ښکونه امیل جوړوم
په جنتي غاړه ز نار تر پرمه

عابده ته دې خاطر مه درنوه
که زه په سرد گناه بار تر پرمه

غزل

ڪه ستا تصوير په هره لاره گرڇي
پسي زما د زره هيئنداره گرڇي

شپه ڪي د خيال په ترون ستا په لتون
راسره ستوري تر سهار گرڇي

هوده د ميني پري اٿرنه ڪوي
د سيني د بنتي ڪي مي ماره گرڇي

ڇوڪ به مي ورد زڙگي وٽڪوي؟
لڪه زما ڇوڪ بيقراره گرڇي؟

د ڪوم حسين نوم بي پرڏه ليڪلي
ڪاروان * چي داسي له چناره گرڇي

* زما خور ملگري پير محمد ((ڪاروان))

غزل

لاس او پښې و همه ستړی ستړی یم
مینی کې دې هسې او بـ و وړی یم
مه مې غورځوه د غورځیدو نه یم
ومې کره شین به شـ مه زړی یم
مینه غواړم. زړه غواړم له ښکلیو نه
سوال یمه لا هغـ سې نیمـ ګری یم
مه ویریرېه، خوله مې نه شته نه دې خورم
زار نه لـ رم، مار نه یمه، پری یم
ما باندي احسان چې وخته ونه کړې
زه مې د ژوندون پر اوږو مړی یم
سیوری مې پر سرد پسرلي * ګرځي
شکر د وړمو د بهیـ ر غړی یم

* استاد شاعر محمد صدیق پسرلی او افغان ادبي بهیر

غزل

وتره مې په اوښکو کړه تـوده ځمکه
غم مې وکرلو په بنـوره ځمکه

پام کوه قدم مې په زرگي مه ږده
بيلي پښې څوک کله ږدي په سره ځمکه

پرېږده چې دا وچې شونډې کيـرږدمه
ستاد رخسارونو په لمده ځمکه

څنگه به يې کر بنسیرازه کيـرې نه!
موره اوبه کړې په خوله ځمکه

تا ته به خوږه نشه د ميـنې شم
بنگ يمه پخپريم په ترخه ځمکه

غزل

توبه مې وايسته سحر ویريريم
چې له مغرب راخيژي لمر ویريريم

په شوخ نظر چې راته ونه گوري
له شوخو سترگو نه اکثر ویريريم

پام چې د نه راتلويې ونه وايي!
ريباره زه له دې خبر ویريريم

لکه شبنم د گل په پانه پانه
زه د تودوخي له اثر ویريريم

د زړه زخمي کابل مې نور مه چيرئ
چيرته ناسور نه شي پرهر ویريريم

غزل

بي له تانه گرانه ڊڀره گرانه زنده گي ده
په مينه مينه وگوره جانانه زنده گي ده

چي تا مينه را ڪڙي ده، چي ته مي زڙه ڪي اوسي
بس تا پوري ترلي مي آمانه زنده گي ده

د زڙه پر للمه للمه مي جانانه راوريڙه
په دنسته د گلونو له بارانه زنده گي ده

حسين پراو دي مخڪي دي قدم په قدم اخله
دمه د يار په ڪلي شه ڪاروان زنده گي ده

لمر غيره خلاصه ڪڙي ده ذري په ڪي نخيري
سحر په مستي راغي شه روښانه زنده گي ده

غزل

ستا په رخسار د غزل توري ناڅي
که د آسمان په لمن ستوري ناڅي

آرمان مې ستا لار ته گوري ناڅي
د زور وړ ډول ته کمزوري ناڅي

د جانان ياد مې زړه ته داسې راڅي
لکه له لمر چې ذرې اوري ناڅي

د تخيل په تال مې داسې زانگي
لکه زنجير چې د ورنسوري ناڅي

د مينې باد په مازيگر اوله
په مازيگر د چنار سيوري ناڅي

غزل

نن د آرمان کلي کې شپه تیروم
خم د جانان کلي کې شپه تیروم

د زړه پر للمه به مې وټوکیږي
چې د باران کلي کې شپه تیروم

له پرنبتو سره مې کړې وعده
د لوی آسمان کلي کې شپه تیروم

د ښار لوگو کې مې ساه تنگه شوله
یمه روان کلي کې شپه تیروم

چې تخیل مې د غزل رنگین شي
خم د ((کاروان)) کلي کې شپه تیروم

غزل

له تندي مرمه خوروڙه ساتمه
په خم ڪي لامبمه توبه ساتمه

يولاس ڪي توره بل ڪي نيسم قلم
زه د خوشحال بابا ورته ساتمه

په زره ڪي لولم سپاري د ميني
په تاخ ڪي بنده خلاصه ساتمه

چيرته په غم باندي هم نه خخيري
ليمه ڪي اونبڪه پڻتنه ساتمه

چي مي شعور ته راشي شعر راڪوي
په لاشعور ڪي پڻتنه ساتمه

غزل

د زړه زخمونه به د زلفو په تار وگنډمه
د نظر څار به ستا د کلي په لار وگنډمه

چې زمانه پرې گواهي زمـورډ مینې وايي
د جانان نوم به په تنه د چنار وگنډمه

خومره به ښه شي چې رنگونه د فطرت شي یو ځای
د لمر ذرې به گله ستا په رخسار وگنډمه

کسات به زه د خپل قاتل جانان نه څنگه واخلم؟
بس خو جنده به د آرمان په مزار وگنډمه

سل کاله کيږي یو ظالم په بې رحمۍ شلولی
ځم چې دلر او برد غرونو پرهار وگنډمه

غزل

د نغموله ښاره سازو سامان راوړي
تخیل ته مې سندرې جانان راوړي

په ورځ ستا د مخ خالونه زړونه یوسي
د شپې ستوري په لمن کې آسمان راوړي

د ښکلو کو خط و خال وي په کې نغبتی
چې مهار د غزلونو کاروان راوړي

ته د خپل حسن له زوره څه خبر یې؟
چې تور زړې درته گوري ایمان راوړي

د شهیدو گلغوټیو جنازې وي
زموږ کلي ته یې غیږ کې باغوان راوړي

غزل

خير دي ڪهه ڏڙونڊ په ڙرنده دل شومه
ستا ملالو سترگو ته ڪجل شومه

چا به راته نثر چا به نظم وي
ستا په خوله چي درغلم غزل شومه

خومره بنه نازونه شويو خاي سره
زه چي سپلني ستاد وربل شومه

ياد ڪلي خلكو واورئ مرمي ڪري
مينه ڪي ڪه خپل جانان ته غل شومه

راشه چي مې بي له تانه روح نه ڇي
خو ڇلي ميلهه ڪهه ڊاجل شومه

غزل

مازیگر نه لري گودر نه لري
زموره کلی خواختر نه لري

موره په داسې چم کې ساه اخلو
چې ما بنامونه یې سحر نه لري

پر خای د سرې یې بارود خوړلي
خمکې مو شاپې شولې کر نه لري

مرگی پر موره د ویر ساندې وایي
د ژوند نغمې پر موره باور نه لري

جانانه کله خوراپیښه وکړه
زما د زړه جونگړه ورنه لري

غزل

له سازه مې د روح یوه نغمه وه چې راتله
که ستا د نرگسي گیسو وږمه چې راتله

حرم کې مې د زړه چې یو صنم دیره کیده
قدم په قدم مخکې بتکده وه چې راتله

غبار د تصور له آیینې مې چې صفا شو
د باد په خیرزما په لور هغه وه چې راتله

ستا نوم مې لا په ژبه باندي نه و پوره شوی
په شونډو مې د مینې زمزمه وه چې راتله

تعبیر یې د سندرو د مغان له پیره غواړم
بیگا راته په خوب کې پرېښته وه چې راتله

غزل

له کوم ځنگله نه ورتـه لاره راځي
هره بلا مو چي تر بنساره راځي

د زړه پر ځمکه شنه کوي زخمونه
بنکلي له څه رنگين بهاره راځي

لکه چي خپل همزاد مې وموندلو
چي ورک تصوير ته مې هينداره راځي

د روح سرود مې ورته بين غږوي
د سينې د بنسټې ته مې ماره راځي

د زړه له شوره لا وتلی نه يم
د مينې غږ له دې بازاره راځي

غزل

زما د ژوند د حسرتونو تن کې ساه مـرـه کيـري
لږ يې لاس ونيسئ ډيوه رپي رڼا مـرـه کيـري

هوا گير زړه مې داسې ولي د نظر په گاتـو
لکه ويشتلې مرغۍ خرخي په هوا مـرـه کيـري

راته يو چاله ميکدي نه د تـو بـې وويل
ما ويل نه، نه رنگينه غوندي گناه مـرـه کيـري

له خاورو پورته شه ملالي پيغلي چيغـه وکړه
ميوند خو څه کړې چې لا ټوله پښتونخوا مـرـه کيـري

خدايه د کومې گناه غچ دې رانه دلـته اخلي؟
لامې آمين په ژبه گرځي چې د عا مـرـه کيـري

غزل

په تصور ڪي ڇي دلبر نيسم
لڪه د وريخو غير ڪي لمر نيسم

دي ما بنامونو راته هيخ را نه ڪرل
د بنڪليو لار په سپين سحر نيسم

بيگا مي ٽوله شپه منتر ويلى
خوڪ په هوڊه ڪي د نظر نيسم

چارانه زره لڪه د غل وري دي
بنڪليو ڪي گورم خوڪ اوتر نيسم

ڇي صحيفي ورته د مينڀي راخي
خم چيرته داسي پيغمبر نيسم

غزل

د روح بين غېرومه چيرته ماره لـتوم
اوبو غوندي د غره لمن کي لاره لـتوم

د باد په خیر چې ښکته پورته گرځم لالهانده
تصویر له چانه ورک یمه هینداره لـتوم

چې زړونه تخنوي داسې نغمې درځني غواړم
تارونو کې دې هغه تار ستاره لـتوم

اول به مې د زړه په دريڅو کې راپیدا شي
که نه شو بیا به ستوري په کراره لـتوم

سرونه به ډېر گرځي خو چې زه پسې گرځېم
يو سر چې سلسله يې ځي تر داره لـتوم

غزل

د زړه گريوان ته داسې اچوي نظر لاسونه
لکه د وريخو لمن وڅيري د لمر لاسونه

زه به يې هم د امتيانو صف کې ودرېم
که مې پر سر تير کړي د مينې پيغمبر لاسونه

خدایه د نور باران شيبه شيبه راووروه
بدرنگې شپې پر مړۍ ايښي د سحر لاسونه

د بې وسۍ مې جوړې پته تاته نه لگيري
ته چې ښيروه غځوي هر مازيگر لاسونه

زموږ په کلي کې د وينو د غچ زيري کيري
د هر دريم سړي په وينو سره اکثر لاسونه

غزل

ليمونه چې بهر شولې نظره چيرته ځي؟
له غرونو چې پناه شوې بنكليې لمره چيرته ځي؟

څه رخه دې مئينو سره كيږي او كه څنگه
مانبام ته چې نيږدې شوې مازيگره چيرته ځي؟

د زړه پر للمه د بنټه مې يو څوك خورازرغون كړه
ايسار شه پسرليه مروره چيرته ځي؟

څه بڼه وو چې جانان په تصور كې راته ويلې
راځه كينه دمه شه زوروره چيرته ځي؟

د شر د سوداګرو قافلې بازار ته راغلې
لږ وار وکړه د امن پيغمبره چيرته ځي؟

غزل

ورانې مې ڪڙي لاس ڪي دتلي ڪرڻي
مه جوڙوه ماته په تندي ڪرڻي

بنائي چي تصوير به جوڙوي د چا
ڪاري چي پر ڄمڪه ليوني ڪرڻي

زړه ڪي زما لاري تيروي گلہ!
ستا په مخ چي راڪاري ازغي ڪرڻي

پانه مې د ژوند پخپله توره ڪڙه
هسي وایم دا دي ازلي ڪرڻي

غزل

صنم مې زړه ته ځي راځي هر دم په هره ورځ
پوښتنه خو د گل کوي شبنم په هره ورځ

هم هغه خو شپې مې د ژوندون د خوشحالي وې
جانان چې راته راوړي نوي غم په هره ورځ

دا خلک خو رانده نه دي چې نه ورته ښکارېږي
که خو مو په سرونو ږدي قدم په هره ورځ

دا څوک دي چې زخمو نه پر موږ پلوري له قدیمه
دا څوک دي رانه یوسي چې مرهم په هره ورځ

غزل

د ښکلیو اننگوته مې نظر غـځـوي لاس
سپوږمې د خوار لسمې ته خو لمر غـځـوي لاس

اوس گورو به چې چا ده د قسمت لـوـبـه گټلې
د مینې پیغمبر د چا په سـر غـځـوي لاس؟

د کوم مئین په قتل پسې وتې ده لـه کـوره
په ناز په کرشمه لکه خنجر غـځـوي لاس

د چا د گریوان تار تار یې په گوتو کې نیـوـلی
دا شوخې شیوه گریږې خو اکثر غـځـوي لاس

که خدای کول جانان به مې لاسونو کې لاس را کړي
خلک وایي چې اختر کې مرور غـځـوي لاس

غزل

يو څوک خو مې يو ځل د زړه په لار راواړه
خدايه په مټين زړه مې پرهار راواړه

بنکلي دې په ځمکه داسې گرځي لکه ستوري
يو څو څو پرې د مينې په مدار راواړه

ساقی د ميکدې نه دې نن تش لاسونه نه ځم
په لپو لپو سترگو کې خمار راواړه

هينداره مې د زړه ورپسې ورکه ورکه گرځي
تصوير پرې د کوم بنکلي پرې وار راواړه

چې غږ د ستار نه خيژي د ځنيو څو تارونه
جانانه لږ په ځانگه د چنار راواړه

غزل

تارونه دې د زلفو په رخسار وزنګوه
پر غاړه مې لاسونه لکه هار وزنګوه

يو چاراننه جامونه د نظر وټنټول
بنګي آشنا په بنګو مې خممار وزنګوه

د وړانګو په مهار کې د رڼا کاروانه راشه
حسین سهار د کلي په چنار وزنګوه

جانانه هنگامه د مینې ورځ په ورځ سپرېږي
يو سر خو چيرته نن سبا په دار وزنګوه

موسکا دې سندرېزه کړه د ذوق پر بنټې راشه
دردونه مې نغمه کې د ستار وزنګوه

غزل

ښکلی شه، له خپل ښایست نه ښکلی شه
نن خود غمازد سترگو خلی شه

زه ورنه په سترگو کې څه وغواړم
دی راته غوسه شي وایي، غلی شه!

ما د خپل بهیر سره ملگری کړه
وخته! لږ خو ماته پښه نیولی شه

زرکې یې لمنو ته راغلي دي
بازه د وطن غرونو کې غلی شه

غزل

بیا څوک مټین د هوش له ښاره وځي
د لیونو په ورکه لاره وځي

نغمې د مینې له ستار وځي
که د درد څرېکه له پرهاره وځي
دلته د مینې لیونې اوسېږي
دلته هر ستوری له مداره وځي
له چانه ښکلی جانان مخ اړوي؟
که د پارو له هودې ماره وځي
بیا به تصویر د کوم یو ښکلي راوړي
د زړه له کوره مې هینداره وځي

موره د مینې دنیا هم ولیده
د کار سړي په کې له کاره وځي

ماشومتوب

راته ياد يېرې هغه تير وختونه
چې په غرمو به گرځيدم، گرځيدم
ستا په کوڅه کې به د چاله ويري
لکه د پانې رپيدم، رپيدم
چې بيلې پښې به مې په ځمکه سرې شوي
پنا مې وره ستا د ديوال سيوري ته
ستا د ديوال خوشبو به داسې مست کړم
لکه د گلو د شمال سيوري ته
په لوربه تنده باندي نه پوهيدم
نه به غرمه نه مازيگر مې ليدو
ستا په لټون پسې به زه جانانه
گرځيدم خو پورې چې لمر مې ليدو
خو اوس د داسې وخت پنجو کې گيريم
چې مې په گرانه تن ته ساه راځي
جانانه ستا په غم به څه وژاړم
چې په خپل ځان باندي ژړا راځي

له سرو سترگو تر سرو سترگو

پرون چي ما په آينه ڪي ڪتل
راته ڪيسي د ماشومتوب ياديدي

زه به په چيغو چيغو ڪورته راغلم
مورجاني زه به ستا و لورته راغلم

زما به سترگي وي له خاور ڊڪي
هم به مي سرو له گردونو نه ڊڪ

تا به ناري ڪري چي قربان دي شمه
بيا دي له چا پره شوخي ڪري ده

تا به دخيل پورني پيخڪي باندې
زما له سترگو خاورې پاڪي ڪرلې

هم به زما له سره ټول گردونه تا وځنډل
راته به ستغې سپورې تا وکړلې

چې مخ او سر به دې راوميځلو
زما به سترگې تکې سرې ښکاريدې

تا به مې سترگې راته تورې کړلې

* * *

خو نن چې بيا زما په سترگو کې د چاله غمه
و وینو سیند بهیده

ما آيينې ته کتل
زما تصوير په آيينه کې زنگیده، زنگیده

ما ويل چې اوس به له هيندارې نه راوبنويږي
تاراته څه په عاجزۍ وويل:

((زويه لوگې دې شمه ودې گرځم
نوره د سرو سترگو دا لوبه پريږده))

قطعات

سپرليې هغه به زموږ د خوارو کلي وي چې
گلونه ټول په وينو سره وي او بل رنگ نه کوي
دا زمانه لکه چې نور زموږ وجود نه مني
عجيبه نه ده چې احساس مولا غورځنگ نه کوي

* * *

وخت به موږ ته څنگه گلورينه فضا جوړه کړي
غږ د پسرلي وي خو له ورايه خزان و خاندي
لا د گلغوټيو ستوني ډک دي له باروتو نه
تاته به په کومه خوله سپرليې گلان و خاندي

* * *

پام کوه سپرليې چې زموږ کلي ته رانه شې
ته به د باروتو دې وطن ته څه تحفه راوړې
اوس زموږ د کلي چنارونه ځالي نه لري
ته به د بلبل د غم نوا ته څه نغمه راوړې

* * *

دلته د وخت د نابلدو خلکو خوا کې اوسو
دلته کې موربه ساه په بيه اخلو ژوند تيروو
دلته زمورې احساس بندي دی څه ويلی نه شو
ترخې خبرې د هر چا لکه د قند تيروو

* * *

څنگه ژرمې د آرمان قاتل جوړېږي
محتسبه لامې هغسې ځواني ده
د بنار مشره ستا د امن بنار يه کې
هر څه گران دي د سرونو ارزاني ده

* * *

پر سپين رخسار چې زلفې لام ولگي
لکه روژه کې چې ما بنام ولگي
د تن رگونه مې موسکي موسکي شي
غر چې په غور زما د جام ولگي

* * *

لمر چې د غروب په غره شي راته وځاندي
جوړه طبيعت کې نظاره شي راته وځاندي
سترگو د جانان که د مغلو خصلت غوره کړ
مينه پښتنه يې تاتره شي راته وځاندي

* * *

د انتظار په تریخ نظر کې مې لا
د امیدونو څه خواږه پاتې دي
وخته رفتار کې دې کرار راوړه
ستا له منزله پښتانه پاتې دي

لو
دی
د
لونگو

د غزل " باز " او د هنر کوتړې

خدا یزده چې د بني آدم په ارواح کې یې ولې داسې مزې پېيلې دي، چې د موسیقي له شرنګ سره په ګډه راځي او د غزل په اوریدلو او یا لوستلو سره غزونې کوي. خبره د غزل او موسیقي په وروولۍ او خورلۍ کې نه ده، پوښتنه د دې ده، چې کله خو ځینې غزلونه د خپل هر بیت له خوندو سر و تال سره ځان یو ګام موسیقي ته نږدې کوي. زه دلته د غزلونو وزنې رغښت هم نه یادوم، څه ډول ووايم؟ موخه مې په شعر کې یو ډول پټ "خوند" دی، چې د پښتو غزل په اوسني بهیر کې یې ځان په نویو رینسو ټینګ کړی دی او همدا ځانګړنه (چې زه یې د خپلې ژبې د لنډوالي له امله خوند بولم) ورو ورو په یوه " معیار " بدلېږي، هسې معیار چې وکړای شي شعر له خبرو او کره له ناکره څخه بیل کړای شي.

خدا ی (ج) شته چې زه د بناغلي عابد د شعرونو شنه کلي ته د همدغه "خوند" پر کوڅه ورننوتی يم او ډېر ځله یې غزلو زما په اروا کې سندرېز مزي خوځولي دي او که د ده شعرونو ته ګورم هم نو د کتنې د معیار سترګې به مې همدا خوند وي.

زما پر اند د غسې خوند وره ځانګړنه د غزل لیکنې په همدې اوسمهالي بهیر کې بناغلي کاروان ډېره ځلولې او د "بهیر" له لارې د څو تنو په شمیر کې تر عابد پورې هم رارسیدلې ده، چې د شاعر له ذهن څخه د اوریدونکو یا لوستونکو پر ذهن تر کیناستلو پورې د یوې منظمې پروسې په توګه طرح کیږي او د دې پروسې د علمي کولو ډېرې چارې د شاعر په کار پورې اړوندې دي، چې له نیکه مرغه د عابد صاحب داسې کار د غزل لیکنې په برخه کې بریالی دی. لومړی خو بنایي په ره بیت کې د نوې سکالو " موضوع " هستونې لپاره هڅه وي او دا هڅه شاعر هنري نوښت ته نږدې کوي. په دوهم ګام کې د سکالو

د ارايې لپاره د کلماتو د ټاکلو چاره ده. شاعر غواړي چې هره شاعرانه کلمه داسې وټاکي، چې د يوه ځانګړي هنري موقعيت استازيتوب وکړای شي. د شاعرانه ژبې په وړاندې د شاعر مسووليت له همدغه ځای څخه پيل کېږي، دريمه چاره له قافيې او ردیف سره د ټول بيت ښکلی پيوند دی. دا پيوند هم هنري ظرافت ته اړتيا لري. له دې وروسته د فنی تلازماتو رڼه پيلېږي، چې د شعر قافيونو نښت، آهنگ او د ټاکلي وزم په پام کې نيول دي. د ښاغلي عابد دا بيلګې په مرسته راغواړو:

څنگه چې ښکلي له وعدې نه وځي

داسې مې زړه له ارادې نه وځي

لمرد زرينو وړانګو لاس غځوي

د رڼا ناوې له تيارې نه وځي

ورسره ستا د نامه توري ځغلي

هر اسويلی مې چې له خولې نه وځي

د کوم هوښيار ښکلي په لټه پسې

يو ليونی له ميکدې نه وځي

ښکاري جانانه په ايمان يې وايه

باز به دې کله له پنډې نه وځي

عابد هڅه کو، چې ټول شعري کلمات يې داسې يو انځور رامنځ ته کړي، چې وکړای شي د شاعر د نظر وړ نښت پر لوستونکو ومني.

زموږ دا شاعر د پر ځله خپل برسیرن او ښکاره عواطف اراييه کوي، چې له ټولو سره شريک دي. د

همداسې شريکو عواطفو موندل او بيا ښکلي او ډنه پر هر چا د شعر د منلو په چاره کې مرسته کوي. د

ښکلا په وړاندې داسې ساده، خو ښکلی او نوی عکس العمل ډېرو احساس کړی، خو په لږو شعرونو کې راغلی دی.

چا پسې ورک زما نظر گرځي
ښکلي چې گورم په ما سر گرځي

په شاعري کې "مهال" د عابد همزولی دی. زه د خپلې دغې ادعا د زیات لپاره لاسوندی لرم او هغه د شاعر هنري صداقت دی. شاعر چې د خپل ژوند مهال تنده پوره لمس کړي، ویې زغمي او په وجود کې یې په احساس بدله شي، بیا نو دغه احساس په خورا طبیعي توګه د هنر قلمرو ته راشي او په شعر بدل شي. هغه هم داسې چې دا احساس په پوره صداقت له ټولني سره شریک شي، شاعرانه صمیمیت هم له همدې صداقت څخه سرچینه اخلي. هر کله چې شاعر له خپل مهال سره همزولی شي او خوږه ژبه ولري، نو هنري زیږونې به یې خورا صمیمي وي. ګران عابد په خپلو غزلو کې همدا سې یو صمیمي شاعر دی. د عابد غزلې مو ډېرې یادې کړې ځکه د هغه په کتاب کې غزلې ډېرې او نور شعري فورمونه لږ دي. خو آزاد شعرونه هم شته، چې کړای شي په دغه ډول کې شاعر د بريالیتوب نښې راڅرګندې کړي " وروستی ټپه" یو ښکلی تصویري شعر دی، شاعر د خپلې هنري موخې په تمثيل کې بريالی دی او په ډېره ځیرنه هیل هر شعري انځور بشپړ اراییه کوي. ژبه یې هم خوږه ده د "هائیکو" ګانو په هکله څه نه و اسم ویلای، ځکه چې ډېر ورسره بلد نه یم، خو څلورومه هائیکو:

اوس چې اوبه له ورڅه تیرې شولې ...
د یوې ښکلې ګناه ظریف او سمبولیک اعتراف انځوروي.

زموږ دا شاعر ډېره موده د "افغان ادبي بهیر" د شاعرانه منارو بلال وي، چې د ښکلا او هنر د مذهب نورو مومنو "شاعرانو" ته د مینې د نمانځنو بلنه ورکوي. کله خو دغه بلنې خپله په شعر بدلې شي او له

شارع څخه په شعر د شعر د لوستلو هیله شوې ده، ځنې داسې شاعرانه بلنې په دغه ټولګه کې راغلي دي، چې په زړه پورې جوړښت لري.

د عابد په غزلو کې یوه بله ځانګړنه، چې زما تر سترگو شوه، دا وه چې دی د ګڼ شمیر شعرونو په مقاطعو کې له خپل نوم "باز" سره کوتره، زرکه، وزراو دوی پورې اړوند شاعرانه ترکیبونه کاروي، مګر دغه تکرار ته ځکه حسن تکرار ویلای شو، چې هره مقطع بیل خوند او بیل رنگ لري. د دغو کلماتو هره هنري پېښه ډېره ښکلې راغلې ده او لوستونکي ته د ډېر تکرار احساس نه پیدا کوي دا حو بیلګې کتلای شو:

نن "باز" ته د زرکو میرې وویل
سړې سترګې به تورې په کجل کړمه
یا

سپینې کوترې درنه تنګې شولې
"بازه" یو ورځ به دې وزر ماتوم
او یا هم دا

بيله چې د زانو له کتاره شي
"باز" ته ښایستو کې شان کوتره شي
یا

زرکې وزرماتي دي په غرونو کې دمه کوي
"باز" یې په هوا نیولې لار لیوني

مور وینو چې شاعر د هرې کلمې لپاره په بیلا بیلو هنري موقعیتونو کې ځای ټاکي. له ځینو ټاکلیو
اشیاوو سره شاعر ذهني اړیکې له همداسې بیلګو څخه ښکاري. خو په دې شرط چې هنري وي او
بناغي عابد دغه شرط بیخي پوره کړی دی.
د پښتو شعر په اوسمهالي بهیر کې بناغلی باز محمد عابد د غزلیزي شاعرۍ ځوان استازی دی، ځکه
نوبت، هنري صمیمیت او خوږه ژبه د هغه په غزلو کې داسې یو بنایسته ترکیب جوړوي، چې د
لوستونکي په اروا کې هنرته تږي مزي په سندرو راوړي. زه خو وایم خدای خو دې زموږ د غزل دغه د
سرو سترگو لوړ تخیله باز همداسې د هنر پر بنایستو کو کترو مین لري.
دا تاسو او دا هم د شعر د دو هیو د مستانه قلندر خماری سندرې.

عبدالغفور لیوال

د سلواغې ۱۶ مه ۱۳۷۸

پېښور

غزل

څنگه چې ښکلي له وعدې نه وځي
داسې مې زړه له ارادې نه وځي

لمرد زرینو وړانگو لاس غځوي
درنا ناوې له تیاري نه وځي

ورسره ستاد نامه توري ځغلي
هراسویلی مې چې له خولې نه وځي

د کوم هوښیار ښکلي په لټه پسې
یو لویونی له میګدې نه وځي

ښکاري جانانه په ایمان یې وایه
”باز“ به دې کله له پنځې نه وځي

پېښور، صدر ۱/۱/۱۹۹۷

غزل

خنڱه چي جانان په نظر بنڪل ڪڙمه
داسي يي غمونو خان ته خپل ڪڙمه

خو ڪه لا ڪچه غوتي د مييني ده
زه به يي د اوبنڪو په نم گل ڪڙمه

بيا مې په يو بنڪلي نظر پريوتو
بيا ڪه خبري په غزل ڪڙمه

زه او جانان لاس تر غاڙي ووتو
اور به د رقيب په خونه بل ڪڙمه

نن ”باز“ ته د زرڪو ميري وويل
سري سترگي به توري په ڪجل ڪڙمه

غزل

چې د جانان د نظر شپول نه شي
د زړه پرهر به مې راټول نه شي

چيرته يو نيم وي په کې سرووهي
د بيابان هر بوټی غاټول نه شي

که د چا ښکلي له لاسونو پريوخي
مات به زما د زړه کنډول نه شي

تا سره مينه مې څه حد نه لري
ما سره ستا کرکه په ټول نه شي

د غم ښادی پته به څه ولگي؟
چې نغاره نه شي او ډول نه شي

غزل

د ژوند نغمه مې د ستار د ترنگ خبرې کوي
چې د ښکلو کو پر سينه لونگ خبرې کوي

اوس به د چا د خيال تصوير په کې ذرې ذرې شي
د زړه هيند اړې ته مې څوک د جنگ خبرې کوي

يارانو تاسې به دُعا کوئ چې سرونه و خوري
د شماليې د راوړو ملنگ خـ خبرې کوي

د ژوند تيارو کې و تنگ شوی د رڼا لـ يونی
د ډيوې څنگ ته يو شهيد پتنگ خبرې کوي

زړه مې نری شي غريو مې ونيسي له حاله و خم
چيرته مين چې د بنگړو د شرنګ خبرې کوي

غزل

د مینو سترگو تاب زما خوښیږي
دا د بزم انقلاب زما خوښیږي

چې تناکې مې د زړه نغمې نغمې کړي
په زنگون باندي رباب زما خوښیږي

ستا یوه یوه خبره یو حدیث شي
ستا د سرو شونډو کتاب زما خوښیږي

چې د مینې د یادونو هدیږه وي
داسې زړه خانه خراب زما خوښیږي

ژونده تاکی د جانان له مینې پرته
په ایمان کې دې بل باب زما خوښیږي

غزل

د سپوږمۍ چمبه راواخله، ورته ستوري په گډا کړه
مرورې دي سندرې، لږبي توري را پخلا کړه

په نظر راباندې وڅښه، د بنکلا د مۍ جامونه
اورده غاړه صراحي کړه، اموخته مې په صهبا کړه

د زرګي په للمه دښته، د ارمان زړي کرمه
د باران په شان وريږه، چيرته شنه مې تمنا کړه

تخيل کې جوړومه، ستا د مينې د بنکلا بُت
بُتکده د خيال حرم کړه، لږخو ما د ځان په خوا کړه

څنگه غلی ناست يې "بازه" وزرونه دې خواره کړه
د کوټرو سيل تيريږي، څه خو شور څه خو غوغا کړه

غزل

له زره نه راشي په ليمو کې انتظار وباسي
يارانو ما د بنڪلو مينه له روزگار وباسي

داسې بنڪار يږي چې ساقي هم كينه ور غوندي شو
ډله رندان چې ميکدي نه وار په وار وباسي

دا زمانه داسې په چل او په هـنر بدلـيږي
لکه پوستکي چې له خپله تنه مار وباسي

بيا يو منصور پيدا کړه، بيا د چاد مينې په نوم
چې يو ناره د انا الحق په سرد دار وباسي

د زمانې د حوادثو څه پروا نه لـري
”باز“ په سيلۍ کې هم کوټرو پسې لار وباسي

غزل

نن دلیمو د خونې ورماتوم
په چا به تنده د نظر ماتوم

د سترگو جنگ ته مې بلا زړه کیږي
ستا د بڼو به دا لښکر ماتوم

راځه جانانه را ترغاړې ووځه
يو خو تنها کې د ځيگر ماتوم

شیرینه مینه مې په زړه وریږي
په فرهادي تیشه به سر ماتوم

سپینې کوترې درنه تنگې شولې
”بازه“ یو ورځ به دې وزر ماتوم

غزل

ډېر ستا د راتلو په انتظار لـيوني
راشه که يې گوري د ديدار لـيوني

ستا د پاكي مينې انا الحق وايي په چينغو
جگ سرونه وگوره په دار لـيوني

خوک دې خانقاه کې بلوي ډيوې د زرونو
خوک ناست ميکده کې وي حـمار لـيوني

هر طرف او تر او تر د بنکـلو نظـارې کوي
گډه چې شي د صدر په بازار لـيوني

زرکې وزر ماتي دي په غرونو کې دمه کوي
”باز“ يې په هوا نيولې لار لـيوني

غزل

مهاجر زړه مې خوشحالي يوه زړه نه لري
په ځمکه سيوری په آسمان کې ستاره نه لري

په مرگ يې نيسي، غاړه تېې ته مجبوره کيږدي
د زمانې له ستمگرو نه چاره نه لري

موربه د داسې بد نصيبه قبيلې وگړي
زموربه مړي گډه بنځيري هديره نه لري

اوس د آذان ازانگې ټول کلي ته نه رسيږي
زموربه جومات يې شهيد کړی مناره نه لري

راځه چې پاتې زنده گي په محبت تيره کړو
نفرت ښه نه دی آشنا مينه خساره نه لري

غزل

ستاد خولې خبره مرغلره شي
زړه ته چې راکوزه شي سندرې شي

زه ورته وسله د خودی کېږدمه
مینه په ما څومره زوروره شي

نازلري، نیازلري، اندازلري
خپل مین چې وگوري اوتره شي

خومره چې په کم نظر کتل کوي
هومره به یې حسن له نظره شي

بيله چې د زانوله کتاره شي
”باز“ ته بنایستو کي شان کوتره شي

غزل

خه په نشيب خه په فـراز روان دى
زړه مې د کوم بنکلي په ناز روان دى

په کوم پراو به چاته ځان وسپري
راسره سم د مينې راز روان دى

روح مې سندرې په اوږو بار کړي
د سړاوى ورپسې ساز روان دى

چې کوم شاعر به ترې الهام واخلي
بنکلي په خه بنکلي انداز روان دى

چيرته به خپل مرام ته ورسـيږي
ځي په کوترې پسې ”باز“ روان دى

غزل

د غم ما بنام په مازديگر راغی
خدايه څه تندر په گودر راغی

د بورو شور په هديره کې و جوړ
چاته راته ويلې چې اختر راغی

زما د قتل اراده يې کېرې
جانان د ليچو په خنجر راغی

د زړه پر ځمکه کرونده پخوي
بنکلی په شان لکه د لمر راغی

د خيال وزر مې ستا په مينه خور شو
سروش د شعر مې په هنر راغی

غزل

چې شبنم بوسه له مخه د گل واخلي
تصور مې رنگيني د غزل واخلي

د دیدن تنده کې هو مره ټکنی کړي
چې له ډېرې بې صبری نه مې جل واخلي

په اسانه به یې خلاص نه کړې جانانه
که د مینې تار مویو ځلې ول واخلي

بنا ماران یې چې په څانگو مستي وکړي
له ترخو نه خواره څنگه صندل واخلي؟

بې له شکه هغه شپه به وي د قدر
چې سپوږمۍ ستاد رخسار ځنې ځل واخلي

غزل

بنکلو پسې زړه مې سحر وتی دی
هم مې له لیمو نه نظرو تی دی

واړه ارمانونه به مې ووژني
نن دې د بڼو چې لښکرو تی دی

ستا د ماشوم غم تپوس مې زړه کوو
ما وی چیرته نه ځي بهر و تی دی

هغه دنگ چنار کلي کې نه شته دی
غشی تر سینې د نښترو تی دی

”بازه“ پسې والوزه وار مه کوه
گورې نه صحرا ته کو ترو تی دی

غزل

د سرود کله يې ليرېدې، د مستيو وچکالي ده
د شاعر د خيال لمنه، له سندرونه خالي ده

بيا يې غيږه کې رانه وړل، د رامبيل چامبيل گلونه
سړ کال هم په موربه خوارو، تنده گونځې د پسرلي ده

د نارنج د گل ميله ده، د بارودو په وطن کې
له شهيدو گلغوټيو غيږه ډکه د مالي ده

دمه ځای يې زړه کې نه شته، د کاروان د لارويو
په خنجر د ليچو راغله، نن حسينه جلالی ده

غزل

ڊڪ لهه مڀڻي زڙهه لرم
شڪردى هـر خـه لرم

بدو ته بي بد و ايم
بنه بي په ليمه لرم
زه د جانان غم سره
تل د زڙه خواله لرم
خته مڀ له عشقه ده
اور لرم، اوبه لرم
وينس وخت خه په منڊه هي
زه چي بخت اوده لرم
مه! وزر مڀ مه تڙه
”باز“ يم الواته لرم

غزل

مڻهه مڻي داسي ڀه دايـره ڪيـي واخلي
لڪه بين مار چي مار هـوده ڪيـي واخلي

د مازديگر وعدي ته نه رسيڙي
د ڊيدن تنده مڻي غـرمه ڪيـي واخلي
بنڪلي گناه ته مڻي رابولي ساقي
رانه توبه ڀه ميڪده ڪيـي واخلي
د عزرائيل به دا احسان و منم
ڪه رانه ساه ستا ڀه ڪوڙه ڪيـي واخلي
زما ڀه زره داسي قبضه و اچوه
لڪه بنا مار چي لال و لجهه ڪيـي واخلي

سترگي ڀي سڙي شي ڀه چا خيال نه ڪوي
”باز“ چي ڪوتره ڀه پنجه ڪيـي واخلي

غزل

چا پسي ورڪ زما نظر گرڻي
بنڪلي چي گورم په ما سر گرڻي

غم مي د زره ڪلي ته لاره ڪڙي
په سپين سترگي په ڪي اڪثر گرڻي

يارانو ڄمه لاس نيوي ترې ڪوم
چيرته د ميني پيغمبر گرڻي

د منڇ رنبا بي دنيا ونڀوليه
يو ڇوڪ په خير لڪه د لمر گرڻي

خدايزده چي زرڪي ڪومي خواته تللي
ورپسي ”باز“ په سم او غر گرڻي

غزل

لږبې راوېښ کړه دې ویده ارمان ته لاس واچوه
راشه دا حل زما د زړه گريوان ته لاس واچوه

راته د سپينو سپينو ستورو اميلونه راوړه
د کائيناتو دې خواړه جهان ته لاس واچوه

ترينه ولجه کړه د سندرو غرونه غرونه او بنان
د غزلونو او ښبانه کاروان ته لاس واچوه

چې د وختونود ناسازو نه څه غچ خو واخلو
جانانه نن خو دې تراخه دوران ته لاس واچوه

چې د رقيب له زړه نه سوی سوی دود وڅیږي
”عابده“ دا حل دې خواړه جانان ته لاس واچوه

۱۷/۶/۱۹۹۸

غزل

يو نظر خو رندانه راواپوه
لږه تيره زمانه راواپوه

درنگ ساعت له به ډيوه په مړه كيدو شي
هله ژر شه پروانه راواپوه

د تندي له ايښي نه گوري زلفي
په رخسار دانه وانسه راواپوه

د ښكلا بته په زړه كې مې ديره شه
دا حرم په بتخانه راواپوه

بازه اوس دې غزلونو كې خوند نه شته
بس دى نوره افسانه راواپوه

غزل

يو سازو، يو سرورو، يو نغمه وه تيريدده
په سيمه مې د روح د چا وږمه وه تيريدده

هيڅ حد يې د ښکلا ټاکلی نه شمه يارانو
د سيند په خيرروانه وه څپه وه تيريدده

يو څوک مې تصور کې جوړولـه وړانوله
په ماد ليونتوب يـوه دوره وه تيريدده

ها ستوري به يې ياد وي چې تک شنه ووله خندانه
ها څنگه د مستيو ډکه شپه وه تيريدده

يو شرنگ مې د پاوليو په غوږونو کې نڅپړي
په خيال کې مې تر څنگه چې هغه وه تيريدده

غزل

د مینې لاروی یمه صنم ته مې وربولي
دا داسې بُتکده ده چې حرم ته مې وربولي

دا زړه راسره رخه لري ځکه خو یارانو
چې چیرته مینه نه وي هغې چم ته مې وربولي
د چاد تورو سترگو د جادو به څه اثر وي
چې هر سهار د میا او ملا دم ته مې وربولي
چې ستا د خولې خبره مې په شونډو زمزمه شي
یو ښکلی ترنم شي زیر او بم ته مې وربولي
نظر مې د رخسار په لارو تورو زلفو ونیو
دا څنگه رڼې لارې دي تور تم ته مې وربولي

لیمو کې یې د ژوند ځمار، ځمار راته کرلی
چرسي ښکې سپری یمه چیلم ته مې وربولي

غزل

له زړه نه درته وایمه د ځان په خیر مې خوښ یې
جانانه په والله چې د ایمان په خیر مې خوښ یې

د مخ فضا دې ټوله سندریزه غونډې ښکاري
د سپینو رڼو ستورو د آسمان په خیر مې خوښ یې

د زړه تاخ کې دې ساتم تقدس دې په لیمو وړم
باور وکړه جانانه د قرآن په خیر مې خوښ یې

”سالک“ آشنا څنگه رانه لیرې، لیرې ګرځې؟*
”نثار“ زما یاره د ”کاروان“ په خیر مې خوښ یې

د ښکلیو په خیر ښکلی یې غزله د ”پسرلي“*
د مینې د کیسې او د رومان په خیر مې خوښ یې

*سالک، نثار او کاروان زما شاعران یاران

*استاد پسرلي زموږ مشر او استاد شاعر

غزل

ستا د ښکلا ځینې قلنگ غواړي
يوه خولگۍ درنه ملنگ غواړي

ستا د کوچي له رقيبانو امان
په نه خبره باندي جنگ غواړي

خومره ساده ده کلیواله مینه
د هار پر ځای رانه لونگ غواړي

د زړه مې سوبه په دوه څیزه کېږي
يو رانه تا غواړي بل بنگ غواړي

د ښکار پر ځای ورسره مینه وکړه
”بازه“ کو ترې درنه څنگ غواړي

غزل

د زره ڄم مڀ لبريزه دي ميخواره رانه ورڪه
تصوير مڀ پسڀ گرڄي خو هيئداره رانه ورڪه

هر خو ڪه لاروي يـمـه د شپـرو جهتونو
چي تاته غـيـدلـي هغه لاره رانه ورڪه

چي ژوند ٽپه ٽپه ڪري چي ميوند ٽپه ٽپه ڪري
يو داسي پڻتنه د جنگ سالاره رانه ورڪه

د بين په ترنم بي د روح ڪلي ته رابولم
هنر چي په ڪي نغبنتي هغه ماره رانه ورڪه

موده وشوه سندرڀ راته نه راوڀري يـاـرانو
خه ٽڪه راپڻوتڀ سندرماره رانه ورڪه

غزل

خوک مې په نظر کې راشین شوی دی
درد مې په پرهر کې راشین شوی دی

ډېر به د ارمان گلونه ونیسي
زړه مې په گودر کې راشین شوی دی

رام به نه شي کلکې ارادې لري
هر افغان سنگر کې راشین شوی دی

نښې د "حمزه" د تخيل لري
شعر که په "خبر" کې راشین شوی دی

بیا به په پنجو کې زرکه ونیسي
بنکار د "باز" و زر کې راشین شوی دی

غزل

ستا له نظر پرېوتم
خدا پرېوله غر پرېوتم

ته په وعده رانه غلې
زیر ما زدیگر پرېوتم

زه د سپیلني په خیر
واخ، په شرر پرېوتم

ما وی چې کعبه به وي
زه دې په ور پرېوتم

بڼه مې زړه پرې یخ کړلو
”باز“ په کوتر پرېوتم

غزل

له زړه مې ارمانونه ستا په لاره ځي په منډه
يو څو ليووني ستوري له مداره ځي په منډه

پرون مې تلوسه د نن په تمه زياتيدده
خو نن چې راغی ښکلی شو ناگاره ځي په منډه

يو چا په ميکده کې و چې شونډې شپه رڼه کړه
يو څوک چې بلا نوش و له خپل واره ځي په منډه

هغه د يو ديدار په خاطر سرتلي کې اخلي
چې ژوند يې مينه مينه وي تر داره ځي په منډه

زما د زړه له ځم نه يې يوه څکه ونه کړه
په ناز په کرشمه رانه ميخواره ځي په منډه

غزل

خو گيډی، دُعا به د آمین په مـزي و تـرم
زړه به مې د بنکلو د آئین په مـزي و تـرم

نن به مې د سترگو کورکي ورته پرانیستي وي
پریرده چې یو خو په کې حسین په مزي و تـرم

ټولې فلسفې به ستا د مینې په مخ شاته کـرم
بنکلی غونډې شک به د یقین په مزي و تـرم

هار د سپینو لیچو به په غاړه کې درواچـوم
وار وکړه چې زه خو لونگین په مزي و تـرم

رادي شي کو ترې دې د ”باز“ په سینه وگرځي
زه به یې وزرونه ښه سنگین په مزي و تـرم

غزل

د زنده گۍ غمونه واړه مې له زړه راټول کړم
چې کور ته لاړ شم په سينه باندي واړه راټول کړم

په تصور کې زه ماشوم شم په کوڅو کې گرځم
سکني ما بنام وي چې خوږ لن له تناره راټول کړم
کله نا کله زه په وړانو گودرونو گرځم
کله بنايست له ټول جهان په ليمه راټول کړم
لږ مې د زړه درزا ته لاس ونيسه سود به مې شي
د ارمان ټپ به ستا د گوتو په چاره راټول کړم
خدايزده چې څه توپان په سترگو کې جانان راوړي
چې راته وگوري بې واکه مې باڼه راټول کړم

ستا د بنايست د اسمانڅکو په لور نيت مې کړي
بازيم وزرونو کې به دوه ستوري رانه راټول کړم

غزل

خه خوشته چې داسې خونړۍ اړوي سترگې
جانان چې رانه نن کړۍ کړۍ اړوي سترگې

راځئ چې د یو بل سترگو کې ټول سره راټول شو
ز موربه له خوارانو چې نړۍ اړوي سترگې

زما د زړه غوښتنه باندې خدايېرو پوهیدلی
دا ښکلی چې له ما هره کړۍ اړوي سترگې

دبرکلي د شپون رمې هوبنډياري راته ښکاري
ازغو کې چې ترې پاتې شي وړۍ اړوي سترگې

دعا به د کوترې سپین وزرې ورسره وي
چې "باز" نه په هوا هره جړۍ اړوي سترگې

غزل

ٽولي ٻٽڪڏي وي ڇم ڇم رانغي
زڙه ته مڀ ڇوڪ ٻنڪلي صنم رانغي

ڇا ته ڇي مولارو ڪي گلان شيندل
هغه خوزمونڙه پنه ڇم رانغي

تل د سپينو ليڇو په خنجر راڻي
ٻنڪلي د موسڪا په ڪرم رانغي

ڄم ڇي د گلونو موسم غلا ڪڙمه
مونڙه باندي يو ڪال چيرته سم رانغي

ته يي ڇي ٻنڪالو ته غور نيولي وي
”بازه“ هغه زڪه ڇم رانغي

غزل

هغه چې د مودو ځمار يې سترگو کې غړيږي
خپل وارته يې وار نه کيږي يو جام اخلي او ځي

د چا چې اراده د خپل منزل په لور پـخه وي
فراز و نشيب نه گوري بس گام اخلي او ځي

يو درد د چا دميني مې پرهرته لاره کـړي
يو ياد يې جانانه هميشه سلام اخلي او ځي

د کوم يو وږي "باز" نظر په کلي لگيدلی
په شنه سهار کوتره چې له بام اخلي او ځي

غزل

په لیونو کې دې راغلی نه يم
جانانه زه دومره بناغلی نه يم

ما د خولگي طمعه کې و نه ساتي
زه خولا دومره نازولی نه يم

بخښنه غواړم په حاضر محفل کې
د چا په سترگو کې خو خلی نه يم

اوس نه چنار او نه سنځلي شته دی
اوس د هغې یادونو کلی نه يم

د یو ورور پښه مې جنگ کې و بایله
خوله سنگره تبتیدلی نه يم

غزل

خه بنڪلي تصور و چي ترخننگه وه راغلي
نغمه وه دلونگو چي گلرنگه وه راغلي

په تورو تورو سترگو بي قلنگ راخني واخيست
چي ڪورته مڀي دزره يوملنگه وه راغلي

د خيل مين ٽپونه بي گندل په تارد خـ
هغه پڻتنه پيغله چي له جنگه وه راغلي

سندري بي له لپونه شيندلي ليونـي وه
بيگاراته په خوب ڪي شوخه شنگه وه راغلي

د بدن پر خاي د بنگ دانپي خورلي وي ڪوترپي
دانن چي درته ”بازه“ رنگه بنگه وه راغلي

غزل

ته لېراته وگوره
زړه لېراته وگوره

ژوند په کې راوڼغاره
مړه لېراته وگوره

بس درنه یو خوله غواړم
خه؟ لېراته وگوره

گل په انتگ وړمه
ښه لېراته وگوره

غزل

تور کفار لښکر پسه سپين اسلام راواړوه
لږدې په رخسار د زلفو لامل راواړوه

پام کوه آشنا چې پښه نيولې په کې نسه شي
مينه خو سرحد نسه لري گام راواړوه

زه به ورته ټوله شاعري خپله اهدا کړمه
خدايه د شاعر حسن خو پام راواړوه

پرېږده چې د ژوند ځمار مې ټول په کې خوب کړم
تنده ماتوم ه ساقې جام راواړوه

غزل

د ٿوند مسته نغمه ڇڏي له ربابه راوتله
د ميني ڀول له مڃي له شبابه راوتله

زمزم ڇو به چانه وي ڀه مينا ڪڍي اڀولي؟
بيگا شپه ڇڏي وڃي ڀه شرابه راوتله

د تندي ٿوسه مڃي وار له واره زياتيد له
ها ڀنڪلي ڇڏي ياران له سڙابه راوتله

ڀرون ڇڏي د مطرب له ترنگه ڇه مڃي اوريدلي
هم هغه مسئله ڀن له ڪتابه راوتله

ڪوم چاهه ڀه پنجره ڪڍي بنديوانه وي ساتلي
ڪوتره ڇو به ”بازه“ ڀي حجابه راوتله

غزل

خه د ژوندون سرو تودو و خوړم
خه د چا مينه کې نشو و خوړم

هسې له وخت نه گيله خه له کوم
خپلو يارانو په پردو و خوړم

وطنه ستا له غيرې ليرې، ليرې
د پرديسيو ورځو شپو و خوړم

هغه خدايي سلام هم نه را کوي
زه يې غمونو انديښنو و خوړم

خپلې خوړينگې ته کو ترې ويل
زه د "باز" دوه وو سترگو و خوړم

غزل

اور مي ڪڙه شرر ڪي مي راوَنـغاره
درد يمه پرهه ڪي مي راوَنـغاره

وامي خله د سترگو په کونجونو ڪي
بنڪليه! نظر ڪي مي راوَنـغاره

تورو مانسامونو ته مي پري نه رڊي
گوره سپين سحر ڪي مي راوَنـغاره

نن راته ڪوتري ڇهه په مـينه ويل
”بازه“ په وزر ڪي مي راوَنـغاره

غزل

خبره چې په کلي کې شوره شوه څـنـگه ځـي؟
کيسه زموږ د مينې چې ښکاره شوه څـنـگه ځـي؟

تصویر دې په کې وځړوه، یاد خو به دې ساتي
رڼه مې د زرګي چې آيينه شوه څـنـگه ځـي؟

هن! واخله لږ سرور خو په ليمورانه يوسه
ژوندون مې درته وپړه ميکده شوه څـنـگه ځـي؟

سهارو، مازديگر شو اوس ما بنام په تيريدو دی
ايسار شه د چا ياده نوره شپه شوه څـنـگه ځـي؟

ښه ډېر به درته جوړ کړم سپينې غاړې ته ځونډي
پخه چې د لونګو کرونده شوه څـنـگه ځـي؟

غزل

څوک مې په ميو باندې، څوک مې په بنگ نمانځي
څوک مې د تورو سترگو په ښکلي جنگ نمانځي

بيا د غزل ملکې، گيډي سندرې راوړي
چې به په دې عنایت، کوم يو ملنگ نمانځي

بيا په وطن سپرلی شو، جوني په سيل ووتې
سپينه سينه به د چا په تور لونگ نمانځي

ډيوې رڼا دې ورته، د کوه طور ډيوه شي
ژوند په مرموزه ادا درته پتنگ نمانځي

د وطن ټول شاه زلمي، به سره بيا راټول شي
د آزادۍ ناوې به د ډول په ډنگ نمانځي

غزل

نشه ده د شرابو په رگ، رگ کې مې خوره ده
سندرې چې زما د تخيل په تـال سـپـره ده

نظر مې ښکلا وزېږوي کوم لور ته چې گورم
له کله نه چې ښکلې مې په سترگو کې ديره ده

چې تا په گلورين نظر يـو واري ورکتلي
جانانه د زړه سيمه مې اوس ټوله گلدره ده

يو خوک راغلل ژوندون يې د مرگي نيزه کې يوړو
دا پورې کلي وگوره چې واره هـديـره ده

د روغې څه خبره به يې باز سره وي شوي
کوتره چې په شين سهار د بام په سر ښکاره ده

غزل

ښه ډېر په اسانه راته وگوره
لږ خو په ما گرانه راته وگوره

زه مې نظر ستا په ښکلا وينځمه
ته او خدای جانانه راته وگوره

ياده به وي تاته پرونۍ وعده
نن نه شي پښيماننه راته وگوره

ستا د جرس شرنگ سندرې شنې کاندې
ای اوښبه کاروانه راته وگوره

تا پسي خو خدايې ورسیده گران دي
لمر غوندي روانه راته وگوره

غزل

داسي مڀي اوبنڪو باندي ستا د ڪوڇي وروينخلي
لڪه باران چي بيگا ٽوله شپه وي لمر وينخلي

دا چي بنڪلا راته په هرڇه ڪي ڇرڪونه وهي
سهار وختي مڀي ستا په بنڪلي مخ نظر وينخلي

په لاهوتي سندرو نيت ترم د ميني په نوم
د زرگي ڄم مڀي په شرابو د ڪوڻروينخلي

څنگه سروردي د برڪلي د گودر په غاره
چا به د بنگو په وڙمه وي مازديگر وينخلي

د بوڊي ٽال بي په وزرونو ڪي يو شپول جوڙوي
”بازه“ د سپيني غري په واوره بي ڪوتر وينخلي

غزل

څنگه خاموشه زنده گي ده هنگامه نه شته دی
نن دې د کلي مازدیگره هیڅ مزه نه شته دی

په یو ساعت کې په یو رنگ په بل کې بل رنگه وي
ماته خو خداپرود دې ښکلو اندازه نه شته دی

څنگه ایسار شمه یارانو په دې چم کې څه دي
دا وخت به څرنگه تیریري چې هغه نه شته دی

اوس به دې څرنگه ښکلو کیه سندرې کړمه
چې مې په شونډو ستا د مینې زمزمه نه شته دی

د جنگ شیبې وې دیوالونه سره غاړې وتل
لارې مو ورکي دي په کلي کې کوڅه نه شته دی

شعرونو ټولگه

جانانه کله خو راپېښه وکړه

باز محمد عابد

د اسحاق ننگيال په مړينه

غراو آس

يو غر راو نړيده

هغه دنگ غر

چې آسمان خکو ته يې لاس غځيده

لکه د طور په خير ذره ذره شو

****

يو آس له پښو ولویده

هغه سپين آس

چې په يو گام کې به تر ليرې، ليرې ورسیده

د امان الله ساهو په مړينه

دا څه ټکه راپريوتې

دا څه ټکه راپريوتې
چې د سر سړي مو وينې
څنگه ژر يې رانه واخلي
دا څه ټکه راپريوتې
د يو غم فصل موزرونو کې پوخ نه وي
بل راشين شي
دا څه ټکه راپريوتې
چې د سر سيوري پيدا کړو
عزرائيل يې په وزرونو کې راټول کړي
دا څه ټکه راپريوتې
د "ساهو" گلونو پانې
د "پسرلي" په غيږ کې زمولي

وروسته ټپه

زما د زړه دره کې
ستا د یادونو خلی
د یو شهید آرمان په خیر ولاړ دی
او ستا د خولې وروستی ټپه په آزانگو اړوي
تا ته به یاد وي که نه؟
ما درته څه په هنرمندو گوتو
د سرو او شنو مریو پوښ کې وه رچرومه جوړه
اود هیندارې په کونجونو کې مې
د خپل نامه توري یو، یو وکرل
ما ویل چې ته کله کجل پورې کړې
نو په لیمو کې به دې وغږېږم
او که هیندارې کې تصویر ته گورې
ستا له تصویر نه به راوتو کیږم
داسې به تا سره د مینې په تار ځان و تړم
خو داسې کله وشول

او ما نه کله هير دي
چې په بې نياز ه غږ دي وويلې
راشه آيينه رانجه دي واخله
نه دي ياري کړم نه دي نښې گرځومه

څو درې مسريزي

راځه چې نن خو پتپتانی وکړو
چيرته يو ښکلی ماشومتوب پيدا کړو
چې څه خو مينې ته بهانه جوړه شي

***

ځان به د چا د غاړې هار جوړوي
ناځوانې زه خو دي هير شوی نه يم
په سره جوړه کې څومره ښکلې ښکاري

***

چې په خبرو قطغن ولگیده
چې د بلۍ په سر کاته گناه شوه
راځه چې زړونو کې خو مینه وکړو

***

اوس چې اوبه له ورځه تیرې شولې
نادانې لږدې په خوله لاس کیږده
په یارانہ کې خو بنگرې ماتیرې

د درد د څړیکې په خیر لاره وکړه
زما په تول وجود خوره وره شه
لکه پرهر مې زړه کې وغځیره

***

خیر دی جاموله به پیوند ورکړم
پیزار دې نه وي لوڅې پښې به گرځم
مگر د خیتې څه چاره وکړمه

يو بيت

داسې خومه وايه چې نه به گورم
ځکه چې دا کړنښه زموږ په منځ کې
د ښايستونو خالق نه ده ويستي
نو داسې مه وايه چې نه به گورم
زه به ورگورم که روژه وي که اختر که برات
ځکه چې دا ښکلي زما د غزل توري دي
يو بيت جوړوي

۷/۱/۲۰۰۰

جانانه کله

خو راپيښه وکړه

ته مې په خوب ليدلې

ته مې په خوب ليدلې
پر افغاني گڼ دې د سپينو روپو ټل داسې مزه کوله،
لکه د هسک لمن کې ټل ټل وي د سپينو ستورو

ته مې په خوب ليدلې
لکه زيری مازيگر،

د خو شېبو لپاره،

پر کاييناتو بنکلا و شيندي په منډه تير شي

ته مې په خوب ليدلې
ستا د بنکالو ترنم،

زما په زړه کې نری لاره وکړي

او بنگرو شرنګا دې لپو نه سندرې شيندي

ته مې په خوب ليدلې

په تور پورني کې دې سپينې ليچې داسې نغښتې ،
لکه د اوږد جنگ له سوبې وروسته ،
سپاهي تيکې ته توره تيره کاندې
ته مې په خوب ليدلې
د لوی شکست منلو وروسته ما ته لاس را کوي
او د بري لور ته مې و هڅوي
ته مې په خوب ليدلې
زما او ستا ارواوي
د اندېښنې په نوم خه نه پيژني
د ماشومانو خویندو ورونو په خير لوبې کوي
خه ښکلی خوب و
چې ورېښمين لاس دې
د بياليدو په اميد
آن تر تندې پورته کړ
اوزه له خوبه وين شوم
بيا تر سهاره پورې خوب رانه غلو.

شاعرانه فطرت

ښايي زما شاعرانه فطرت کې
له زمانو راهيسې
د ښايستونو خالق
د مينې کر کړې وي
شاید همداسې به وي
چې مې د زړه په ځمکه
د نفرتونو تخم نه شين کيږي
او مينه تل په کې ښېرازه او سي
ځکه په نيمه خوله خدا باندې ټول زړه و بايلم

غزل

يو څوک گورمه چېرته به وي دنگه ستا په څېر
پېدا به نه شي خدايېرو غـنـمرنگه ستا په څير

د چا بڼکلي په لـتـه پـسـې و تـی يم له کوره
کوڅه په کوڅه گرځمه ملنگه ستا په څېر

د وخت غرمو که وسوزوم مينه کې يې پوخ کړم
پر سپينه سينه زانگمه لونگه ستا په څير

يو ته يې چې د ژوند قرار دې ټول راځني يور و؟
که بله به پيدا شي شوڅه شنگه ستا په څير

د باز په شان شوخي مې په وزرونو کې پيدا شي
کو تره چې مې تېره شي تر څنگه ستا په څېر

زموږ کلی

ډېره موده وشوله

چې "برکنډو" باندي د وريخو لړې نه بنکار يږي
او د خوږ غاږو کې رېدي راتوکېدلي نه دي

ډېره موده وشوله

د "غره زيارت" ته خلک نه ورخيژي
وايي روسانو يې په لارو کې بمونه ايښي
چې کليوالو به ثواب لپاره
په لپو لپو ترينه وخبني او به
هغه "بزرگه چينه" اوس وچه ده

ډېره موده وشوله

چې د گودر لاري مو شرې پرتي
حکله زموږ کليوال
چېرته په کله تللي
په بيرته بيا نه راغلل

شعرونو ټولګه

جانانه کله خو راپېښه وکړه

باز محمد عابد

ښه مې په یاد دي
د مکتب ها ګالو ورو به
د الفبا سندره
په ازانګو ویله

او دا مې هم یاد پېږي
چې د ایلبنډ نه به کوچیان راغلل
زموږ د کلي په شینکي باندي به
د وخت نه مخکې خزان ولګیده
د کلیوالو به یو شور پورته شو.

۲۰۰۰/۵/۳

غزل

تورهه شپهه ڪي ورتهه ڄڙمي توروربل دي
خلڪهه چا دتوري شپي نيولي غل دي

بيا بي گونجي په تندي ڪي غڻپدي
بيا چي بنڪلي راته نه گوري شه چل دي

خبردي لارهه به شي، لارهه سا خو واخهه
دتلواري لاته تازه پرونسي پل دي

بس دعا ڪوه لونگ چي راپاخه شي
دخونديو جوڙمي ٽڪل دي

بازهه داديه لاهه ٽوڪي دي راخيستي
دڪوترو په وزرودي جوڙ غزل دي

غزل

چې په خبرو کې د ناز او ادا قند وتړي
ډېر مين زړونه به په زلفو بند په بند وتړي

هلته به زه په خپل وجود باندې باور پيدا کړم
که د لاس نخبه مې څوک ښکلې په مړوند وتړي

اوبه اوبه به کړي زما د زرگي وارې شاره
که په گرېوان راته د سپينو اوبنکو بند وتړي

يو څو درانه سرونه په نېزه کې رانه واخلي
د مرگ قاصد راشي زموږ د کلي ژوند وتړي

داسې بدرنگه زمانه خو خدايه رانه ولې
چې د عابد نه تخيل وتړي اند وتړي

بيلتون

زما د ژوند د اميدونو سپين سحر جانانه
سکني ما بنام درته ياد پري که نه؟
مانه د ژوند په ورکولارو مرور جانانه
سکني ما بنام درته ياد پري که نه؟

له خپله ځانه او جهانې بې پروا گرځېدو
د ماشومتوب څومره بنايسته دوره وه
چې لاس تر غاړې به له نازه به هوا گرځېدو
د زلميتوب څومره بنايسته دوره وه
لاس په نامه به درته زه و مه اکثر جانانه
هغه اکرام درته ياد پري که نه؟

اوس هم ځوانان د خوږ په غاړو کې ټولېږي که نه
زموږ د کلي مازيگر څنگه دی؟
د چټو پيغلو په کې اوس منگي ماتېږي که نه

هغه لمبه لمبه گودر څنگه دی؟
تا به شراب د موسکا راوړه له کوثر جانانه
د شونډو جام درته یادیږي که نه؟

هغه چې ما و درته جوړ په هنرمندو گوتو
هغه منگی درسره شته او که نه؟
هغه چې تا به همیشه زما جاگیر گڼلو
هغه زرگی درسره شته او که نه؟
چیرته پریوتی خو دې نه یم له نظر جانانه
د زلفو دام درته یادیږي که نه؟

ستا د پاولیو د شرنګا چې ترنم نه راځي
اوس مې سندرې سرو تال نه نیسي
بنکلي به ډېروي خو نظر کې مې یو هم نه راځي
څوک مې دا ستا په خیر په فال نه نیسي
چې ستا د ماتو بنگر و توریې وړو په سر جانانه
د باز ناکام درته یادیږي که نه؟

ایډیال

د آرمان زړې مې د زړه پر ځمکه
کلونه و شول چې د چا بڼکلي په نوم شیندلي
او وخت په وخت مې پرې د او بڼکو بارانونه کړي
خولا یې تبغ چپرتو وهلی نه دی
دا کوم هوښیار سړي رښتیا ويلي
چې په مالگینو او بو فصل نه شي
نوخه موده به کيږي
چې زه د او بڼکو د خخوبي پر ځای
د خیال مویک راواخلم
انځورومه د چا بڼکلي تصویر
وختونه اوږي او زما د تخیل غیږې ته
خپله ځولی کې تصویرونه راوړي
د چا بڼایست له ټول رنگونه راوړي
زه تصویرونو ته په خیر گورم
بڼه په دقت بڼه په تدبیر گورم

شعرونو ټولگه

جانانه کله خو راپېښه وکړه

باز محمد عابد

زما ايډيال يې تصويرو کې نه وي
فطري ښکلا يې په رنگو کې نه وي
خولا مایوسه نه يم يون کومه
د خپلې ورکې مې لټون کومه
مويک په لاس د چا تصوير جوړوم
ليدلي خوب ته مې تعبير جوړوم

۲۰۰۰/۷/۱۴

غزل

چې شرنگ یې د پاولیو شپې سندرې زیږوي
دا ښکلې خو خبرو نه خبرې زیږوي

نظریې د بنگال په کرتبونو کې پـوـخ کړی
نازونه چې یې سترگې سحرگرې زیږوي

زما د اوبنکو خاڅکي بې بها، نه دي یارانو
د مینې سمندر کې مرغلرې زیږوي

ښتر که ترینه لاره زموږ غرونه دې ژوندي وي
په غېږه کې ممانې او گرگرې زیږوي

د وخت سختو سیلیوو ترینه ټولې ښې وړې
باز غره کې چپرتنه ناست دی نوې پرې زیږوي

غزل

له چا به مروره وه هغه د سين په غاړه
خپه چې ورته پښو ته پريوته د سين په غاړه

د سپينې خولې په طمعه يمه چا ښکلې ساتلې
اوس ځکه تېروم هره غرمه د سين په غاړه

ته واکه د لونگو کرونده په کې پخه ده
سحر او مازيگري يې وي وږمه د سين په غاړه

د سين د غاړې خلک يو په ژبه يې پوهيږو
د زور د ترنم يې وي نغمه د سين په غاړه

د مينې يو غمزه مې ارادې کاندې بدلې
اکثر چې رانه ماته شي توبه د سين په غاړه

جانان په تصور کې راته ورو په غوږ کې ويلې
راځه بازه چې جوړه کړو يو شپه د سين په غاړه

غزل

د خولگي له انتظاره به راو وڃم
لپوني نه شم له بنهاره به راو وڃم

د بنايست په وسعتونو ڪي به گڏ شم
د نغمي غوندي له تاره به راو وڃم
ستا بنڪلا به د لپمولپو ڪي وڃنم
د عمرو نوله خماره به راو وڃم
زه به خپل زړه په اورتون د مينې پوخ ڪړم
لکه زرله سره انگاره به راو وڃم
د چا مينه به مې زړه ڪي لاري وکړي
لکه څريکه له پرهاره به راو وڃم

په هوا ڪي ڪه مې باز په نظر راغي
د کوٽروله ڪتاره به راو وڃم

غزل

دې پسي نه یم چي چا ڇرنگه نظر ڪري دی
ما خو په زړه باندې اڪثر د ميني ڪر ڪري دی

اوس خود بنگو سره يوڄای لونگ هم دودوم
د چاد غاڙي لونگين په ما اٿر ڪري دی

ستاد کوڇي له رقيبانو مي ليمه نه سوزي
ما هميشه شڪايت ستا له پوري ور ڪري دی

اوس په کي جونې نه ٿوليڙي ڇپي ساندي وايي
خو ما سلام د ڀنگ گودر هر مازيگر ڪري دی

چي مي په خپلو ارادو باندې هم شڪ پيدا شي
دامي د بنڪلو په وعدو باندې باور ڪري دی

چي ستا په بده وي راضي وطنه! مورنه، نه دي
بنه په مڀرانه باز له هغو سره شر ڪري دی

غزل

ستا د بنگړو شرنګ راته بلا خبرې زده کړلې
ما خو ستا خبرو نه اشنا خبرې زده کړلې

خه مې له بې وره میکدې، خه له رندانو نه
خه مې د پیالو له جنگېدا خبرې زده کړلې

اوس به مې په زړه باندې یوه خبره نه پرېږدم
تا چې په انکار کې په موسکا خبرې زده کړلې

ښه تاند زلمیتوب مې د صوفیانو په حلقه کې و
هلته مې د پیر نه د فنا خبرې زده کړلې

چا ته چې مې نیکه مشوره له زړه نه ورکړله
هغه راته ویلې بازه! تا خبرې زده کړلې

غزل

دا نه منم چې نه يم له جانان سره يو ځای
والله هره شېبه يې له آرمان سره يو ځای

که څه هم څه موده وشوه له ياده يې غافل يم
خو بيا هم راته ځان ښکاري يزدان سره يو ځای

راځئ چې د ژوند ستونزو ته خو لږه غاړه ورکړو
فطرت دی چې ازغي وي او گلان سره يو ځای

د زړه په للمه ځمکه مې د مينې زړې شنه کړه
د چا ياده راځه خو له باران سره يو ځای

يارانو ويل د باز خوا ته ورځو هلته يې گورو
سالک او نثار لاره له کاروان سره يو ځای

زه لا هاغسې بندي يم

زه لا ماشوم اوم چې مې پلار له لاسه کلک نيولم
ويل يې ما سره زما په کار کې مرسته کوه
ځکه په تا باندې مې لاس سپک وي
ما به ليدل چې مې همځولي ډله ډله له مکتبه وروسته
لېرې باغونو ته چکرله درومي
ما به له ځان سره په زړه کې ويل
عجيبه نه ده چې له پلار سره په بند کې اوسم
بيا به مې پلار ته ويل
پلار جانه ما ته اجازه راکړه چې زه هم د همځولو په څېر،
چيرته چکرووهم
خوراته پلار به ويل
”زوی جانه هغوی بې غمه دي چې خوشې گرځي
زما اوستا په تمه لس خولې
د ډوډۍ په انتظار وازې دي“
ما به ويل پلار جانه سمه ده زه کار کومه
اوس چې څه درې لسيزې واوښتلې

ما ته لا ځان د ماشومتوب په څېر بندي بنکار پېرې
له شل کلن مهاجرته وروسته
چې خپل وطن ته راغلم
نو دا یاران مې مسافر بولي
او ما ته هم ځان مسافر بنکار پېرې
اوس هم هماغه د روزگار غم دی
خو چې بچي مې یاد شي
او زړه مې وغواړي چې کور ته لاړ شم
په خواره خوله له خپل بادار نه اجازه غواړمه

خیرخانه، کابل

د ۱۳۸۲ کال د زمري ۲۷ نیټه

هوډ

بيگا مې هوډ کړی و
چې زه به دا خپل نامراده زړگی
د چا په تشه خوله خندا باندې نور و نه بايلم
او نه به چا ښکلې ته، خوږه موسکا و کړم
بيگا مې هوډ کړی و
چې به د تل لپاره
زه د خپل ژوند له کتاب
د چا د نوم توري له بېخه باسم
او بيا به هيڅ کله د چا ښکلې د نوم توري د زړه په ځمکه و نه کړم
بيگا مې هوډ کړی و
چې زه به نور د چا د نوم سره ترلی تعویض
په غاړه نه گرځوم
ځکه چې نوره عقیده مې باندې پاتې نه ده
بيگا مې هوډ کړی و
که هغه ښکلې مې په مخه راشي
هيڅ به ورو نه گورم
ځکه چې زه يې په ليدو باندې لمبه لمبه شم

شعرونو ٽولڪو

جانانو ڪلهو ڦو راپڙينهه وڪڙهه

باز محمد عابد

خو چي سهار له خوبه پاخيد مه
خداي خبر ولي مي زره و بورنيده
هغه بنڪلو ڪي مي په سترگو ڪي راوتو ڪيده
او په خپل ڪري هوڊ مي پڻي ڪينسودي.

غزل

دانه وایم چې لږد موسکا جام خو راکووه
بس دا وایم د تشې خولې سلام خو راکووه

د مینې یوه خبره درنه نه غواړم پوهیږې؟
خو ستغې سپورې ما ته څه دشنام خوراکووه

رنگین سهار دې تا ته مبارک وي مبارک
خو ما ته یو غمگین غوندې ما بنام خو راکووه

په مینه خو نه گورې په غضب خو راته گوره
د تورو تورو سترگو څه انعام خوراکووه

د خدای په ویره ځمکه یې ځای نه شته دی یارانو
کوترې ته دې بازه د زړه بام خو راکووه

راز

د ڪال اوليٰ ورڃي سترڀي مه شي،
داراته وايه چي په خير خوراغلي
خدای دي له ما سره ژوندي لره
دارومي ځل نه دي چي ما باندي احسان کوي
زما په ژوند دا اوه ديرشم ځل دي،
چي خپله بنڪلي خيره ما ته بنايي
وايه ڪنه د ڪال اوږدو کي خوبه،
زما په خير چا ځورولي نه يي؟
چا درته سپڪي سپوري نه دي ويلي؟
چا خوبه تانه نفرت نه وي کري؟
هو،

ته به خبره نه يي،
غوارم چي تاته يو راز وسپرمه
تير ڪال چي ته راتللي،
ستاله راتلو نه فقط يو ورڃ مخڪي
يو چاله ما ځني نفرت کري و
يو چاله ما سره سپيخلي شان تعهد مات کي،

يو چا زما په پاڪه مينه باندې تور پورې كړ
باوردې وشه، په ايمان يې وايم
پروني ټوله ورځ
د پوره كال انديښنو
يو په يو وځوروم
دومره مې وژړل چې اوبنكو مې لمن درنه كړه
شپه راغله شپې په غيږ كې ونيولم
*****

خو نن سهار چې زه له خوبه وينس شوم
د ماهيپير د غره له هسكې څوكې
ستا سوركي لمر راته د وړانگو غبرگ لاسونه راكړل
نو سم له واره مې د زړه غوږ كې شاعر ملگري وويلې:
عابده بس دى تير په هير وگڼه
نورې د تير كال انديښنې له زړه نه وغورځوه
اوس پوره كال اوبنتى
د نوي كال د لمر زرينې وړانگې
درته مينه وايي:
د نوې ورځ تنكى شيبې
د كال تر پايه پورې
درته نيكمرغه غواړم

غزل

خومره چې زړه باندي مې هر وخت راوريږي جانان
هومره ساده دی هومره ژر مروړيږي جانان

سپینې روپۍ بې په لمن يوازي شرنګ نه کوي
چې لمر ته وگوري د لمر غوندي پرقيږي جانان

لکه چې چا ورته آمین کله ویلی نه دی
چې مې دغا غوندي له لپو نه تويږي جانان

داسې هم نه ده چې په ما بې گوندي زړه سوزيږي
چې ما ته وگوري غوسه ورشي سوزيږي جانان

بازه ازار د کومې زانې تور وزرې به وي
چې په لږڅه کې دي له لاسه ازاريږي جانان

غزل

لا په پام ږدمه قدم لیونی نه یم
په والله در پسي سم لیونی نه یم

بس یو ستاد یاد بتان مې زړه کې اوسي
نورد دېراود حرم لیونی نه یم

سنگباري چې د بنو زما په زړه کې
اشنازه خو ستاد چم لیونی نه یم

ته یې راوړې، زه یې خکه در نه واخلم
که نه زه څه کوم غم، لیونی نه یم

له کوترې نه پنجو کې بښې باسې
”بازه“ زه ستا په رقم لیونی نه یم

له شاعر نه گيله

گران کاروان چې د ښاپېرۍ په ورغوي کې شين همخولي ته (د ځنگل د ليک ځواب) ليکه، نو د څنگ ياران
بې په شعرونو نمانځلي وو چې ما ته يې هم لاندینی بیت ویلی و:

کوټرې راوړي د نکريزو پاڼه

شي ستاد باز منگولې سرې رايادې

خو کله چې ښاپېرۍ ورغوی پرانیست، د پورتنی بیت په شمول ترینه درې بیتونه ښوېدلي وو، خو ما ته يې له
شاعر نه يوه گيله ضرور راوړې وه.

نن مې په زړه باندي بلا ورېږې

زما شاعره! خو خبرې لرم

لږ ورته ښه د زړه غوږونه څک کړه

يو څو ترڅې يو څو شکرې لرم

* * *

ستاله قلم چې په درد وړېدل

د هغو تورو رياضت مې کړی

چې به لاسونه ورته تاغځول

د هغو ستورو رياضت مې کړی

آن له ما ښامه تر سهاره پورې

ستا د چنار خبرې ما ژړلي
چې خپه نه شې په ایمان یې وایه
خپلې سندرې کله تا ژړلي

* * *

چې د سندرو کاروان تا به راوړ
شاعره ما به ترې الهام واخیست
چې میکده به ورته تا ویلې
ما به له هغې ځنې جام واخیست

* * *

که زما پښه به چیرته وښویده
تا به له مینې نه ډک لاس راکړ
چې به له ما نه توري و تور بدل
زما شاعره تا به پاس راکړ

* * *

چې مې د زړه په خانقاه کې اوسې
پیره! زما په سر هم لاس تیروه
له زړه مې ټولې کینې ورژوه
کله اذر په صنم لاس تیروه

* * *

دا یوه گيله در نه ضرور لرمه

چې څنگه زه درځنې هېر شومه
د اوبو سر باندي د خلي په څېر
له يوې څپې بلې ته تېر شوم

* * *

چې په ورغوي کې دې نه ښکاريزي
ښاپېری، چېرته ورکې لارې تللي؟
ما په کې خپل تصوير ونه ليدلو
خداى خبر کومې خوا هندارې تللي؟

* * *

بس همدغه درنه پوښتنه کوم
د زړه کتاب نه دې په څه و ایستم؟
شاعره دومره خو بې رنگه نه وم
ولې دې دا رنگه له زړه و ایستم؟

* * *

څوک به اوس راوړي د نکريزو پاڼه؟
چې د کوټرو څه پرواز نه شته
ستا د شينکي ځنگل په شنه غيږه کې
هغه د سرو منگولو باز نه شته.

رياضت

کله چې ستا د مينې کلکې ريښې
زما د زړه په ځمکه وغځېدې
او ستا د مينې فصل مې زړه کې وتوکېده
د ليونيانو له پاچا نه مې دعا وغوښته
او ستا د مينې د رياضت په ډاډ مې تا ته ويل
در سره مينه لرم
ته اول هيښه شولې
بيا دې مهينې وروځي
د تندي نيم اسمان ته ورسوي
د څو شېبو لپاره، دې خپل بانه په ځمکه ننه ايستل
او بيادې خپلې جادوگرې سترگې
زما په سترگو کې راوگنډلې
تا زما سترگو کې د مينې يو توپان وليده
ما ويل چې تا به دا توپان خپلو څپو کې واخلي
او په مهينو شونډو
به راته وايې

چې زه هم درسره مينه لرم
شېبه لا تېره نه وه
چې دې خپل ځان ته پام شو
شونډې دې بوڅې کړې او سر ته دې ټکان ورکړ
راته دې وويلې
ډيره مننه چې له ما سره ته مينه لري
خو ډېر افسوس کومه
چې ستا لپاره يوه ذره مينه هم
زما د زړه په کور کې ځای نه لري
که دې توان رسي نو زما مينه له خپله ياده وغورځوه
له څه مودې راهيسې
زه ډېره هڅه کوم
چې مې د زړه له ځمکې
ها ستا د مينې ريښې وباسمه
خولا مې توان نه رسي
لا مې په زړه کې ستا د مينې ريښې پښې کلکوي.

۱۰۷۸۰۶ | ۲۰۰۴

د زرداد سراي د کابل منډه يي

شرط

ما درته هر وخت ويل
چې ستا فطري ښکلا
د ښايستونو ميره
نو دې ته څه اړه يې
چې په فطري ښکلا سرخي او سفیده و مړې؟
تا به ويل چې ته په دې راز باندي نه پوهيږې
دغه سرخي او سفیده د ښايستونو مجبوري وگڼه
او بيا دې دا هم ويل
چې ته زما فطري ښکلا خوښوي
زه به او ونی کي يوه ورځ ستا په خاطر
او ستا په اند ، فطري ښکلا کې راحم
خو شرط يې دا دی
چې به نورې ورځې
ما سره کار نه لري
او ما دې شرط ومنه
بيا مې هغې ورځې ته شپې شمارلې
چې ته فطري ښکلا کې ما ته راشې

هغه ورځ هم راغله
چې ته فطري ښکلا کې ما ته راغلې
په دغه ورځ به بیا زما له مخې
هره بلا چپېده
زه به شله شوم چې سبا ته هم داسې راځې
تا راته ویلې چې تا شرط منلی
که شله گي دې وکړه
نو شرط به وبایلې تا وان به وکړې
ما شله گي وکړله
او تاله مانه لاره وشلوله

*****

زه اوس په دې راز باندي وپوهیدم
چې ښایستونه مجبوري هم لري
او دا مې ومنله
چې ما شرط وبایلله تا وان مې وکړ
خو دا یوه خبره
را سره ته ومنه
اوس چې ته هره ورځ سرخي او سفیده لگوي
په دې ادا چاته ځوانې ورکوي د چا ځوانې زړوي.

غزل

ستا د مینې تور دې وي
د غومره پېغور دې وي

ژوند په نغمو سور دې وي
ستا د بنگړو شور دې وي
ټول مې غزل توري دي
بنکلي په هر لور دې وي
تل زما په سترگو کې
ستا بنکلی انځور دې وي
تمه د خولگۍ بڼه وي
دا مې په تا پور دې وي

ژوند په کې له مینې ډک
بازه کلی کور دې وي

غزل

سر دې شمه، تال دې شمه، ترنگ دې شم
مات دې شم د شنو بنگريو شرننگ دې شم

پريږده چې په سرو غرمو کې پوخ شمه
ستا د سپينې غاړې تور لونگ دې شم
مينه، مينه، مينه به راوتو کي
راشه چې ليمو سره په جنگ دې شم
بس چې لاس مې ستا تر غاړې ورسې
خپل قد نه مې يو په لسه دنگ دې شم
شين دې شمه، وچ دې شمه، وره دې شم
ستا سپينو لاسونو ته سور رنگ دې شم

تاته چې سرور په کې د مينې وي
بازه تور لوگي دې شمه بنگ دې شم

غزل

چُپ به وي او نه ڪوي شور خلڪ
خو پوري به دلته وي د زور خلڪ

شته دي چي او بو ڇيني هم نرم دي
شته دي چي په خوله ڪي گرڇيءَ اور خلڪ

وخت به خيلي چاري وڪري تير به شي
مور به نه يو دلته به وي نور خلڪ

يو بي هم زما د زرگي سود نه شو
ڊير ڪه مي په زره ڪي ڪره انخور خلڪ

سپين د پرنبتو لباس په تن گرڇي
دلته چي اڪثرو وي نني زره تور خلڪ

غزل

بنکار ته چې بنکاري نښه په نښه کړي
داسې مې پرې ټول نظر راټول کړلو

تا چې پرې مرهم لاسونه کيښودل
ما مې پرې د زړه پهره راټول کړلو

پرق د سپینو لیچو لکه تورې شو
تا چې ترینه تور خادر راټول کړلو

داسې وخت دې راشي چې خلک ووايي
سولې له نړۍ نه شر راټول کړلو

کلکه باز پنځو کې زرکه ونيوه
بیا یې پرې دا خپل وزر راټول کړلو

د اجمل خټک د غزل پر ځمکه

غزل

مرهم لاسونه دې زما پر سينه ږدې او که نه؟
جان په هر مې د زړگي راتولو لوی او که نه؟

زما آرمان ستا د وصال جنګ کې شهيد شو گراني
سره لويپته يې په مزار او س غوروي او که نه؟

ډېره موده وشوه زما په خوب او خيال کې او سې
چيرته په وينه هم زما غيږ ته راځي او که نه؟

د غلچکيو په خير راشې بيا په منډه لاړ شې
د بنکليو ياده ما له ځانه سره وړې او که نه؟

تا خوله ډېرو په پنځو کې بڼې وايستلې
(بازه) کوترې سره هم مينه کوي او که نه؟

د مامور د ماندينې غږ

کله کوم ښه خواړه په ما هم لوروي او کله نه؟
سپيره ماموره چې په نس مې مېرورې او که؟

تپي مې شنه شوه په تپيرو پتاتو سرپه
د کوم ترڅکون قطع مزه په ما څکې او کله نه؟

چيرته د غوا يا مېښې لری که په مخه درشي
راته راوړې يې دا ځواني خو به کوي او کله نه؟

د کابل يخو شپو کې تن پرستن کې نه تود يري
د جلال آباد نارنج گوپي راباندې خوري او کله نه؟

په کوم خيرات که چيرته پېښ شوي په ايمان يې وايه
ما ته به وريجي د کورتي جيب کې راوړې او که نه؟

غزل

خومره ژور مې زړه ته کيو تلې
خنګه زړه ور مې زړه ته کيو تلې
ما وې چې ښه ډېر درته وگورمه
په يو نظر مې زړه ته کيو تلې
يو هنګامه مې زړه کې جوړه شوله
په شور و شر مې زړه ته کيو تلې
مينې شتمن دې کړم خيرونه دې وي
لکه سره زر مې زړه ته کيو تلې
واه د ښکلا ملکې څه دې وکړل
څه په هنر مې زړه ته کيو تلې
سکني ما ښام دې راته ښه رنگين کړ
زير مازيگر مې زړه ته کيو تلې
د ښکلا بُت دې په کې و تراشلو
لکه آذر مې زړه ته کيو تلې

۲۹۱۱۱۲۰۰۵

خيرخانه-کابل

پيوستون

کاروان سره د سولې څو په لورد پيوستون
ليدلی دی یارانو ما هم زور د پيوستون

ملي وحدت به بيا زموږ وطن کې تامینېږي
د هرا فغان په خوله کې دی یو شور د پيوستون

د امن تر جنډې لاندې ودان به وي تر تله
په مینه باندې جوړ چې وي کوم کور د پيوستون

که خدای کول ولس به مور اتول په یو تغر شي
ليدلی مې په خوب کې یو انځور د پيوستون

(عابده) یو ناره له خولې نه با سم د وروری
ادا چې کړمه ژوند کې دا یو پور د پيوستون

غزل

چي ستا کوڇي ته راغلم
جوڙ ميڪڊي ته راغلم

په کي توبه مـا تيري
داسي شپي ته راغلم

چي مي په کانو ولي
دادی هـغي ته راغلم

شعر کي مي شل نه ڪرڻ
لنڊي کيسي ته راغلم

وي ”بازو“ پوخ راغلي
ما وي يو شپي ته راغلم

۵۱۲۲۰۰۵

پيڻبور

غزل

تا پسي هر دم گرځي
زړه مې چم په چم گرځي

چيرته چې مې زړه غواړي
هلته مې قدم گرځي

ستا مينه زما ژوندون
تن او سيوري سم گرځي

چيرته خو به وگورو
ما پسي صنم گرځي

سترگې بستخاني زما
زړه کې مې حرم گرځي

مينه کې عابد مدام
جگ سروړي علم گرځي
۲۰۰۶/۰۱/۲۰ کابل

غزل

بنکلو ته گورم نننداره کومه
خوزره ته تیر شي خساره کومه

ما يې سبب د ليدو نيت کړی دی
بيگاه ته استخاره کومه

چې راته کوم بنکلی په مخه راشي
زه د شوخی مظاهره کومه

کله به ستا د وصال وس خدای را کړي
اوس غریبې ده گزاره کومه

رانه چارگل رانه پیزوان غواړي
ځمه سودا له بنجاره کومه

۰۴/۰۲/۲۰۰۶

د کابل منډیې، سرای زرداد

غزل

ستا د سينې سره په جنگ خونه يم
بنکلیه! يو موټی لونگ خونه يم

چې بلا بنکلي مې په خار کې ساتي
د چا په خیر د چا په منگ خونه يم

خیر دی که تور لکه د سکوریمه زه
شکر د چا په زرگي زنگ خونه يم

د زړه ټوټې په ټولو بنکلیو ویشم
زه د یو بنکلي څه ملنگ خونه يم

لکه د باز په بنکار سترگې سرې دي
جانانه زه روږدی په بنگ خونه يم

غزل

چي بي پروانه زه له خپل خان شومه
ايله چي اوس جانان ته گران شومه

چي به شمه سال د چا وڙمه راوڙه
زه به پيه باد پسي روان شومه

چا تندي تريو ڪڙ ڇوڪ موسڪي غوندي شو
د چا رقيب د چا جانان شومه

په نيم نظر چي رانه ٽول زره يوسي
بنڪلو ته زه ڇومره ارزان شومه

ڪله پيه بله رانه منڇ اڙوي
ڪله يي سترگو ڪي عيان شومه

يو درويش ته!

په ازغنو لارې سروې
او په ييلو پښو مزل کړې
د زخمي لاسونو خاپي
رنگيني د خپل غزل کړې

* * *

ستوري راوړې په لمن کې
دا په چا باندي مين دى؟
چې هوا کې خراغ بل وړې
نورنا باندي مين دى

* * *

کوم تصوير ورځنې ورک دى
کاني شي ورته هيندارې
خپل مرام ته به رسيږي
لتوي چې ورکې لارې

* * *

چې جهان پرې بنايسته شي
د آسمان ستوري اميل کړي

شعرونو ټولگه

جانانه کله خو راپېښه وکړه

باز محمد عابد

د جانان سپينې سينې ته
د غزل توري اميل کړي

* * *

بدرنگۍ ته نه ورگوري
بنکلا ټوله کړي راټوله
يو له جنگه يې نفرت دی
خو بسوي نړۍ کې سوله

* * *

وايي وخت د تورې نه دی
ستن راواخلئ عزيزانو
دا شلیدلی گريوان گورئ
دا گنډل غواړي يارانو

۲۳/۱۱/۲۰۰۶

غزل

د پسرلي تر ښکلا دنگ جانانه
پر سينه وکره لـونگ جانانه

نن به دې ښه په ديدن ځان مپروم
نن دې تر ډېره يم تر څنگ جانانه

دا چې ډېر ډېر درته ځير ځيريمه زه
دا مې بلا ډېر څښلي بنگ جانانه

لږ خو راوگوره د خدای په خاطر
لږ خو مې ومنه قلنگ جانانه

کله به ته هم په چا زړه وبايلي
کله به ته هم شي ملنگ جانانه
که مولا تا زما تر خوا راولي
وبه گتم بايللی جنگ جانانه

۲۰۰۶/۱۱/۲۶ کابل

غزل

مه را کوه غم سترگې را واره
ته او خدای صنم سترگې را واره

ستا بڼکلا به لپې لپې وخبښمه
گوره راته سم سترگې را واره

تل د ستمگرې ادا نـاز وړمه
نن وکړه کـرم سترگې را واره

ټول به دې په سترگو کې راټول کړمه
ته خو په یو دم سترگې را واره

ما مې درته زړه په لار کې ایښی دی
کیرده پرې قدم سترگې را واره
۲۹/۱۱/۲۰۰۶ کابل

د بڼکلا رنگونه

زه چې اول اول مین غوندې شوم
او د رنگونو په مانا لږ وډېر وپوهیدم
نو ما به داسې گڼه
چې زیره رنگونه په رښتیا د مینتوب نښه وي
زما به هله دا باور پوخ شو
چې د مالت جونو به
خپلو بڼاديو کې سندرې ويلې
نو دا تپه يې يې ضرور ويله
(زه په مین سړي پوهیږم
يا يې رنگ زیره وي ، يا يې شونډې وچې وينه))
کله نا کله به مې
يو زیره بنين د تور کميس له لاندې واچولو
او د گريوان تنې مې خلاصې ساتې
او کله کله به مې
زیر گل بند په غاړه واچولو
بيا به مې ټول مازیگر

شعرونو ټولګه

جانانه کله خو راپېښه وکړه

باز محمد عابد

آن ترخړي ما بنامه

د ګودرلارې څارې

* * *

اوس چې زما مینتوب

د لیونتوب تر حده ورسیدو

نو د رنگونو دا مانا راته پیکه ښکاره شوه

ځکه چې ته په هر یو رنگ کې راشې

نو ستا له نوره رنگ رڼا واخلي

اوس راته ستا له رویه ټول رنگونه ښکلي ښکاري

۱۱/۱۲/۲۰۰۶

د کابل منډیې

سرای زرداد

غزل

اوس جانان ته سم ڪتلي نه شمه
خان ته خو ڇه غم ڪرلي نه شمه

مينه بي په زړه ڪي راکرلي ده
ميني نه قسم خورلي نه شمه

ته چي اوسي هلته بنه چابڪ ڄمه
بل خواته قدم وهلي نه شمه

ستا بنڪلا په تورو ڪي رانگارمه
مات مي شه قلم ليڪلي نه شمه

شوځ نظر

داسې په شوځ نظر خو مه راگوره
هسې نه ستا د تورو سترگو له غبار ځنې
الماس جوړ شي
زما د زړه په شينکي فصل لکه تندر پريوځي
بيا به مې زړه کې ستا د مينې کروندې باندې لمبې پورې کړي
د کابل مندېبي، سرای زرداد
۲۰/۱۲/۲۰۰۶

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**